
Innkalling til møte i
PROGRAMSTYRET FOR PhD-GRADEN VED SV-FAKULTETET

torsdag 20. september kl 12.15-14
Sted: **Fakultetstyreverommet**

Godkjenning av dagsorden.

VEDTAKSSAKER

Sak 21: Valg av og endringer i Programplan for ph.d.-programmet i samfunnsvitenskap
Fakultetet har i realiteten hatt to sett av vår programplan for ph.d. Programstyret bes om å ta stilling til hvilke av de to planene vi skal legge til grunn, og dessuten til et par endringsforslag i den utbyttebeskrivelsen (kvalifikasjoner ved fullført program) som ble vedtatt 23.02.2012. Det vises til saksdokument av 12.09.2012 fra sekretæren, med vedleggene 21A og 21B.

Forslag til vedtak: Programstyret .....

DISKUSJONSSAKER

Sak 22: Hjemling av hva som kan/bør/skal være med i innledningskapitlet («kappen») i avhandlinger ved enhetene

To av våre enheter har retningslinjer for innholdet i sammendragene ved artikkelbaserte avhandlinger. Disse retningslinjene, og et krav fakultetet har på nettet, er ikke formelt forankret (hjemlet) i lovverket. Det kan vi gjøre i Utfyllende regler, med henvisning til studieplaner godkjent av fakultetet. Kanskje også andre enheter ved fakultetet ønsker formuleringer om innholdet i kappen? Hva med enkelte felles bestemmelser for fakultet? Det vises til saksdokument av 12.09.2012 fra sekretæren.

Sak 23: Møte i Veilederforum nå i høst?

Fakultetet har tatt sikte på et årlig møte for veiledere ved fakultetet. Skal vi ta sikte på å ha det i høst, og hvilke(t) tema skal vi konsentrere oss om?

Sak 24: Eget temamøte om ph.d.-tilbud der også de administrativt ansvarlige møter

Programstyret ga i siste møte uttrykk for at det ville være hensiktsmessig med et slikt møte.

ORIENTERINGSSAKER

Sak 25: Referatet fra møte 24.05.2012 i Programstyret

Referatet er lagt ut på programstyrets nettsider (under møter og referater):

<http://www.sv.uio.no/forskning/doktorgrad-karriere/forskerutdanning/ph.d.-programstyret/>

Sak 26: Cecilie Wigerei Lilleheil er tilsatt som rådgiver for ph.d.-saker på fakultetet

Hun overtar jobben etter Svein Erik Grøndahl, som går av med pensjon 31.10.2012. Cecilie Lilleheil kommer fra HF, og tiltrer 19.11.2012.

Sak 27: Flytting av møtet i Programstyret 22. november til 29. november

Ut fra de faktiske opplysningene i saken foran, vil forberedelsene til et møte 22.11. bli utfordrende. Vi foreslår derfor at dette siste møtet i Programstyret i år flyttes til uken etter, til torsdag 29.11. (kl 12.15-14).

Sak 28: Nasjonal samordning av doktorgradskurs i samfunnsvitenskapelige fag - rapport fra prosjektet

Programstyret vedtok i møtet i siste møte at «*Rapporten og nasjonal koordinering av kurs tas opp på neste møte i Programstyret.*» Rapporten følger som vedlegg på nettsiden for møtet, datert 28.08.2012. Kursportalen finnes på vår nettside: <http://www.phdcourses-socsci.uio.no/> Cecilie Lilleheil vil bli nasjonal koordinator for kursportalen i 20 % stilling, dekket av de involverte institusjonene etter en nøkkel beskrevet i rapporten.

Sak 29: Orientering om utfallet av de klagesakene som er til behandling i Klagenemnda

Klagenemnda ved UiO skal torsdag 13.09.2012 behandle to klagesaker fra kandidater som har fått sine avhandlinger underkjent av fakultetet. Sekretæren vil orientere om utfallet i møtet.

Sak 30: Invitasjon til konferanse om evaluering av norsk doktorgradsutdanning

Viser til e-post med invitasjon til konferansen «Mangfold og kvalitet i doktorgradsutdanningen» torsdag 11. oktober kl 10-16 i Ullevål Business Class, Ullevål stadion.

Sak 31: EVENTUELT

Geir Asheim
leder av Programstyret

Svein Erik Grøndahl
sekretær

Til: Programstyret for ph.d.-graden ved SV

Fra: Sekretæren

Dato: 12.09.2012

VEDTAKSSAK

Valg av og endringer i fakultetets programplan for ph.d.-programmet

Fakultetet har i realiteten hatt to sett av vår programplan for ph.d.-programmet:

- Den ordinære programplanen på nettet, revidert etter behov og etter fullmakt gitt i UiOs ph.d.-forskrift. Den foreligger på nettsidene, men utbyttebeskrivelsene vedtatt i februar er foreløpig ikke tatt inn. I dokument 21B er denne beskrivelsen av «Kvalifikasjon ved fullført opptak» tatt inn, og med markering av forslåtte endringer i beskrivelsen som omtales i dette notatet.
- En programplan etter et tabelloppsett fastsatt av UiO (FA), med en markering av hva som er felles for fakultetene (hentet fra UiO-forskriften) og hva som er programspesifikt (for SV). Se dokument 21A. Denne programplanen, med innskriving av det programspesifikke, ble vedtatt av dekanen 03.02.09, slik at den ble samkjørt med den ordinære planen. Fordi planen er så lite brukervennlig har den ikke vært allment tilgjengelig.

Det er uholdbart med to sett av «samme» programplan. **Programstyret inviteres til å velge hvilke av de to modellene vi skal ha som vår programplan.** I avsnitt 2 i notatet presenteres en oppdatert versjon etter modell 2, uten å bruke tabellformen og uten innledningen som oppsummerer endringsvedtak som er fattet.

I de to planene har vi tatt inn endringer som ble vedtatt av Programstyret 23.02.2012 (beskrivelse av utbytte ved å ta vår utdanning, som del av kvalifikasjonsrammeverket) og 24.05.2012 (endringer i punkt 8 i programplanen med presiseringer ved bedømmelsen av avhandlinger). Her er det under punkt 1.5 om «Kvalifikasjon ved fullført program» (se avsnitt 2) **foreslått fire endringer i utbytteformuleringene, hvorav tre er substansielle.** Og *det* er opplagt programstyrets myndighetsområde. Begrunnelsen for endringene kommer i avsnitt 3.

1. Hva taler for og imot de to alternative utformingene av fakultetets programplan?

Det viktigste argument for det andre alternativet er at UiO-forskriften sier at det er UiO sentralt som

bestemmer utformingen. I § 3 i UiO-forskriften heter det i annet avsnitt:

«Rektor fastsetter regler om utforming av utfyllende regler og programplan. Fakultetet selv fastsetter og endrer utfyllende regler og programplan for det enkelte ph.d.-program. Med fakultetet selv menes organer på fakultetetsnivå.»

(Den første siterte setningen ble tatt inn i UiO-forskriften omkring årsskiftet 2008/09 da det ble pekt på at det var fakultetene som hadde myndighet til å vedta og å endre programplaner, ikke UiO via FA ...)

Det vesentlige argumentet for alternativ 1 (den utformingen vi alltid har hatt) er som nevnt brukervennligheten. Men med de endringer som er foretatt i alternativ 2 i neste avsnitt, bør alternativet kunne lenkes til på nettet som vår programplan, og langt på vei ha fulgt opp den utforming Rektor har bestemt. (En oversikt over endringsvedtak bør vi uansett ha arkivert.)

Alternativ 2 er mer omfattende fordi det har med felles tekst for alle programmene ved UiO (stort sett hentet fra Forskriften), og programspesifikke formuleringer (hentet fra vår ordinære programplan). Det er en ulempe med lang tekst, med en del lite elegante gjentakelser. Men det er en fordel i en del sammenhenger at man får det meste av regelverket samlet i én programplan.

2. Programplan for fakultetets ph.d.-program etter alternativ 2

Presentasjonen av dette alternativet innebærer ingen klar anbefaling fra min side.

Endringer i den oppdaterte 2009-planen under er markert med farger og/eller fotnoter. Også andre endringsforslag er markert i fete typer med fargene **orange** (mindre, redaksjonelle endringer, oppdateringer, små forslag til tekstendringer), eller i **rødt** (endringsforslag som programstyret må se grundigere på).

Programplan for ph.d.-programmet i samfunnsvitenskap ved Universitetet i Oslo [alt. 2]

Programplanen regulerer og beskriver ph.d.-programmet ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet.

Ph.d.-programmet ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet er hjemlet i Forskrift for ph.d.-graden ved Universitetet i Oslo (forkortet til *Forskriften* i denne programplanen). **Vesentlige deler av Forskriften er tatt inn i programplanen, merket som «felles». Programplanen er sist oppdatert 20.09.2012.**

Andre forskrifter som regulerer ph.d.-programmet

Utfyllende regler for Det samfunnsvitenskapelige fakultet til *Forskriften* (forkortet *Utfyllende regler*)

Forskrift om ansettelsesvilkår for stilling som postdoktor, stipendiat, vitenskapelig assistent og spesialkandidat; § 1-3, Stipendiat.

1. Ph.d.-programmets navn, omfang, mål og kvalifikasjon

1.1 Ph.d.-programmets navn

Program for ph.d.-graden i samfunnsvitenskap ved Universitetet i Oslo
Engelsk: Programme for the Degree of PhD (ph.d.) in Social Sciences at the University of Oslo

1.2 Ph.d.-programmets omfang

Ph.d.-programmet har et normert omfang på 3 år, tilsvarende 180 studiepoeng. Arbeidet med avhandlingen er normert til 2 ½ årsverk, tilsvarende 150 studiepoeng. For studieretningen samfunnsøkonomi er avhandlingsarbeidet normert til 2 ¼ årsverk, tilsvarende 135 studiepoeng.

1.3. Grad som kan oppnås

Philosophiae doctor (ph.d.)

1.4 Grunnlag for tildeling av grad

Doktorgraden tildeles på grunnlag av:

- gjennomført opplæringsdel
- vitenskapelig avhandling
- doktorgradsprøve

Doktorgradsprøven består av en prøveforelesning og en disputas (offentlig forsvar av avhandlingen).

1.5 Mål for ph.d.-programmet

Doktorgradsutdanningen skal utdanne selvstendige forskere **innen samfunnsvitenskap** på høyt internasjonalt nivå, i samsvar med anerkjente vitenskapelige og etiske prinsipper. Utdanningen skal kvalifisere for forskningsvirksomhet og annet arbeid der det stilles høye krav til vitenskapelig innsikt og analytisk tenkning.

1.6 Kvalifikasjon ved fullført program

Læringsutbyttet for den som har tatt ph.d. graden i samfunnsvitenskap i fakultetet:

KUNNSKAP – kandidaten ...

- er i kunnskapsfronten innen sitt fagområde og behersker fagområdets vitenskapsteori og metoder
- kan vurdere hensiktsmessigheten og anvendelsen av ulike metoder og prosesser i forskning og faglige utviklingsprosjekter
- kan bidra til utvikling av ny kunnskap, nye teorier, metoder, fortolkninger og dokumentasjonsformer innenfor fagområdet
- **kan plassere egen forskning innenfor en større faglig og forskningsmessig sammenheng**

FERDIGHETER – kandidaten ...

- kan formulere problemstillinger for **og planlegge** forskning og faglig utviklingsarbeid
- kan gjennomføre forskning og faglig utviklingsarbeid på høyt internasjonalt nivå
- kan håndtere komplekse faglige spørsmål og utfordre etablert kunnskap og praksis på fagområdet
- **kan gi tilbakemelding på andres arbeider innen eget fagområde**

GENERELL KOMPETANSE – kandidaten ...

- kan identifisere relevante etiske problemer i egen og andres forskning, og utøve egen forskning med høy faglig integritet
- kan bidra selvstendig i komplekse, tverrfaglige arbeidsoppgaver og prosjekter
- **kan formidle forsknings- og utviklingsarbeid gjennom anerkjente nasjonale og internasjonale kanaler, og delta i debatter innenfor sitt fagområde i internasjonale fora**
- **kan bidra med faglig vel funderte innspill i den norske samfunnsdebatten**
- kan vurdere behov for, ta initiativ til og drive faglig basert nyskapende virksomhet

2. Opptak til programmet

2.1. Opptakskrav

2.1.1. Felles

For opptak til doktorgradsprogrammene ved Universitetet i Oslo kreves det at søkeren har minst femårig grunnutdanning (mastergrad eller tilsvarende), eller tilsvarende utdanning som det enkelte fakultet har godkjent som grunnlag for opptak. Fakultetene kan i sine respektive doktorgradsprogram stille ytterligere krav til opptak, jf. § 5.1 i *Forskriften*.

2.1.2. Programspesifikt

Opptak på ph.d.-programmet i samfunnsfag skjer normalt for en periode på fire år med tre års effektiv forskerutdanning og ett års pliktarbeid. Det kan gjøres avtale om en opptaksperiode på inntil 5 år.

Søknad om opptak til samfunnsøkonomi sendes til Økonomisk institutt. Alle andre søknader skal sendes fakultetet, med henvisning til den studieretning opptaket gjelder. I unntakstilfelle kan en kandidat tas opp på fakultetets programplan generelt, med en individuell studieplan. **Det forutsettes uansett at kandidaten søker og kan knyttes til et vitenskapelig forskningsmiljø ved fakultetet, uansett programtilknytning eller om kandidaten har arbeidsplass utenfor fakultetet.**

Søknad om opptak skal inneholde:

- dokumentasjon av forutdanningen
- en prosjektbeskrivelse på normalt 5-10 sider
- dokumentasjon på (eventuelt tilsagn om) finansiering av utdanningen
- fremdriftsplan for gjennomføring av utdanningen
- presisering av nødvendig infrastruktur (drift og utstyr)
- forslag til veileder/-e

For opptak til doktorgradsutdanningen kreves 5-årig mastergrad eller tilsvarende utdanning (hovedfag, profesjonsgrad el.) **innen det fagområdet doktorgradskandidaten knyttes til.** Minst to av disse årene må være på masternivå. Søkere kan bli pålagt tilleggskrav før eller i tilknytning til opptaket. Utdanningen må ha høy faglig standard, normalt dokumentert med gode karakterer, spesielt på masteroppgaven.

Opptak forutsetter at det er inngått formell avtale med veileder(e).

For ytterligere informasjon om opptaket, inklusive søknadsskjema og presisering av opptakskravene, henvises det til informasjon om opptak til doktorgradsstudiene (ph.d.-graden) ved SV-fakultet.

2.2 Søknadsfrist for opptak

I samfunnsøkonomi er det bare opptak én gang i året, med søknadsfrist 1. mars. For opptak ved de andre studieretningene er det ingen frist for å søke opptak.

Kandidater som tilsettes i en stipendiatstilling ved fakultetet gis automatisk opptak dersom stipendiaten har en godkjent, individuell prosjektbeskrivelse. Opptaket formaliseres gjennom en tilleggsavtale til stipendiatens inngåtte arbeidsavtale.

Søkere med annen tilsetting eller med kvotestipend må søke ordinært opptak.

3. Struktur og innhold i ph.d.-programmet

3.1 Innhold i ph.d.-programmet

3.1.1. Felles

Programmet består av en opplæringsdel og en avhandling. Innholdet av opplæringsdelen skal sammen med arbeidet med avhandlingen gi den nødvendige faglige fordykning og bredde.

3.1.2. Programspesifikt

Doktorgradsprogrammet i samfunnsvitenskap ved Universitet i Oslo har egne studieplaner for doktorgradsopplæringen innen 7 studieretninger (hoveddisipliner ved fakultetet). Disse studieplanene vedtas av fakultetet og finnes på enhetenes og fakultetets nettsider:

- [Psykologi](#)
- [Samfunnsgeografi](#)
- [Samfunnsøkonomi](#)
- [Sosialantropologi](#)
- [Sosiologi](#)
- [Statsvitenskap](#)
- [Teknologi, innovasjon og kultur](#)

3.2 Krav til innhold i opplæringsdelen

3.2.1 Felles

Opplæringsdelen skal tilsvare minst 30 studiepoeng, hvorav minst 20 studiepoeng skal avlegges etter opptak. Opplæringsdelen skal, sammen med avhandlingsarbeidet, gi utdanning på høyt faglig nivå. Kandidatene skal gjennomføre et vitenskapelig arbeid, få trening i faglig formidling og innføring i forskningsetikk, vitenskapsteori og vitenskapsmetode.

3.2.2 Programspesifikt

Opplæringsdelen svarer til 30 studiepoeng ved alle studieretningene med unntak for samfunnsøkonomi. Her omfatter opplæringsdelen 45 studiepoeng. Opplæringen skal inneholde disse komponentene:

- vitenskapsteori
- metodeopplæring
- faglig teori
- faglig formidling

Retningslinjer for godkjenning av emner/kurs som skal inngå i den enkelte kandidats opplæringsplan, inklusive

fastsetting av studiepoeng og krav til dokumentasjon, finnes i *Utfyllende regler* til § 8 i Forskriften. Det kreves dokumentasjon for at kandidaten har gjennomført alle de emner/elementer som studieplanen krever før innlevering av doktoravhandlingen.

Fakultetets nettside om forskerutdanning gir pekere til studieplaner for de enkelte studieretningene, inklusive hvilke krav det stilles til sammensetningen av kurskomponentene (emnene), og de kurstilbud som gis eller planlegges. Det tas sikte på å koordinere kurstilbudene på nasjonalt nivå. Internasjonale forskerkurs kan også inngå. **Det vises også til utfyllende bestemmelser om hvilke former for opplæring, krav til dokumentasjon mv. som gjelder for alle studieretningene.**

Kursplan for den enkelte kandidat legges opp i samarbeid mellom kandidaten og veilederen fra instituttet. Det er instituttet som godkjenner studieopplegget for den enkelte kandidat ut fra de rammene som er gitt.

3.3 Obligatoriske deler i programmet

3.3.1 Felles

Kandidatene må:

- få opplæring i vitenskapsetikk, vitenskapsteori og vitenskapsmetode
- levere årlige fremdriftsrapporter
- utarbeide et selvstendig, vitenskapelig arbeid av internasjonal standard
- avholde en prøveforelesning
- forsvare sin avhandling i en offentlig disputas

3.3.2 Programspesifikt

De årlige fremdriftsrapportene skal skrives på et elektronisk skjema som kandidatene vil få tilsendt fra enhetene (studieretningene) de er knyttet til, og skal returneres til enhetene innen fastsatt frist. Veiledere skal levere separate, elektroniske rapporter.

3.4 Fagmiljø

3.4.1 Felles

Ved opptak skal doktorgradskandidatene knyttes til den grunnenhet hvor kandidaten har sin faglige tilknytning. Grunnenheten skal påse at kandidaten får tilknytning til et aktivt forskningsmiljø.

3.4.2 Programspesifikt

Tilfredsstillende fagmiljøtilknytning skal sikres gjennom oppfølging fra veileder(e), jf. krav til veiledere i *Utfyllende regler* til § 7.1, gjennom krav til deltakelse på undervisningen spesifisert i de enkelte studieplaner, og gjennom eventuell oppholdsplikt ved institusjonen, se *Utfyllende regler* til § 5.1 (siste ledd)

3.5 Krav til veiledning

3.5.1 Felles

- Alle kandidater skal normalt ha to veiledere med doktorgrad eller tilsvarende kompetanse,
- kandidatene skal ha individuell veiledning,
- kandidat og veiledere skal ha jevnlig kontakt,
- veilederne skal blant annet gi råd og bidra i drøftinger og vurderingen i forbindelse med utarbeidelsen avhandlingen, jf. § 7 i *Forskriften*,

- veilederne skal gi kandidaten veiledning i forskningsetiske spørsmål knyttet til avhandlingen, og
- veilederne skal sikre at doktorgradskandidaten deltar i et aktivt forskningsmiljø

3.5.2 Programspesifikk

Plikter og rettigheter for veiledere og kandidater er ytterligere utdypet i *Utfyllende regler til § 7.1*, og gjengitt på egen nettside.

Ved søknad om stipend eller opptak til fakultetets doktorgradsprogram må søkeren selv etablere kontakt med mulig(e) veileder(e).

Ved fakultetet er 180 arbeidstimer normen for doktorgradsveiledningen per kandidat. Timetallet gjelder hele opptaksperioden under ett, og inkluderer for- og ev. etterarbeid av veilederne.

Kandidaten skal normalt ha to veiledere, og en av disse skal være ansatt ved fakultetet. Kandidaten vil få oppnevnt en hovedveileder, som har det formelle ansvaret hvis **vedkommende er** ansatt ved universitetet. I motsatt fall skal hovedveileder og en medveileder ansatt ved universitetet dele dette ansvaret. Fordelingen av arbeidsoppgaver (se under) og veiledningsressurser mellom hovedveileder og eventuelle medveiledere avklares ved studiestart.

Kandidaten har ikke krav på veiledning ut over opptaksperioden.

4. Avhandlingen

4.1 Avhandlingens form og innhold

4.1.1 Felles

Avhandlingen skal være et selvstendig, vitenskapelig arbeid som oppfyller internasjonale standarder med hensyn til faglig nivå, metode og etiske krav. Den skal bidra til å utvikle ny faglig kunnskap og ligge på et faglig nivå som tilsier at den vil kunne publiseres som en del av fagets vitenskapelige litteratur, jf. § 12 i *Forskriften*.

4.1.2 Programspesifikt

Sammenstillinger av flere mindre arbeider godtas som avhandling dersom det er en sammenheng mellom delene, og det er redegjort for denne sammenhengen. Avhandlingen, utenom sammendraget, bør i så fall normalt svare til tre tidsskriftartikler av vanlig størrelse med kandidaten som eneforfatter. Dersom det er medforfattere til en eller flere artikler, kan det være grunn til å utvide antall artikler slik at kandidatens selvstendige bidrag og omfattende innsats kommer tydelig fram. Det er en forutsetning for vurdering av en doktorgradsavhandling at kandidaten er hovedforfatter og har et omfattende faglig ansvar for et flertall av de artikler som inngår i avhandlingen. Kandidaten må være eneforfatter på sammendraget.

Nivået på en avhandling er det samme enten den er en monografi eller består av flere mindre arbeider (artikler). Artiklene skal ha et nivå som kreves for publisering i anerkjente fagtidsskrifter med fagfellevurdering. Veileder skal gi anbefaling om avhandlingen har de kvaliteter som kreves for innlevering. Det er imidlertid kandidaten selv som i siste instans er ansvarlig for innholdet, og om den skal leveres inn.

Ytterligere presiseringer om krav til sammendraget og fakultetets retningslinjer for medforfatterskap er gitt i *Utfyllende regler*.

4.2 Avhandlingspråk

Avhandlingen skal skrives på norsk, svensk, dansk eller engelsk. Dersom kandidaten ønsker å bruke et annet språk, skal det være søkt om særskilt tillatelse til det ved opptaket.

5. Bedømmelse

5.1 Bedømmelseskomiteé

Søknad om å få avhandlingen bedømt, jf. § 12 *Forskriften*, sendes fakultetet. Til å bedømme avhandlingen og doktorgradsprøven oppnevnes det en sakkyndig bedømmelseskomiteé, jf. § 13 i *Forskriften*.

En avhandling som er utarbeidet under organisert veiledning i et doktorgradsprogram, kan bare leveres inn til bedømmelse under en ikke-organisert doktorgrad (**dr.philos.**) dersom særskilte omstendigheter tilsier det. En begrunnet søknad sendes fakultetet, normalt innen ett år etter opptaksdato på ph.d.-programmet. Fakultetet selv fatter vedtak i saken.

5.2. Bedømmelseskomiteens innstilling

Bedømmelseskomiteen har normalt en frist på seg på 3 måneder til å avgi innstilling om hvorvidt arbeidet er verdig til å forsvares for doktorgraden. Innstillingen og eventuelle dissenser skal begrunnes.

Dersom bedømmelseskomiteéen finner at avhandlingen kan forsvares, får doktoranden skriftlig beskjed om det minst en måned før disputasen.

Dersom bedømmelseskomiteéen finner at avhandlingen i sin nåværende form ikke kan godkjennes i disputas, men at avhandlingen etter revisjon antas å kunne forsvares, gir komiteen en anbefaling om det til fakultetet. Komiteens anbefaling må konkretiseres. Dersom fakultetet godkjenner anbefalingen, får doktoranden en frist til å innarbeide disse endringene i den endelige avhandlingen. Denne fristen skal maksimum settes til 6 måneder. Komiteen gir så sin endelige innstilling om den reviderte avhandlingen er verdig til å forsvares for ph.d.-graden.

Dersom bedømmelseskomiteen finner at avhandlingen har graverende mangler og/eller omfattende svakheter som ikke kan rettes opp i løpet av om lag tre månedsverk, så skal den refuseres.

6. Doktorgradsprøven

Dersom avhandlingen finnes verdig til å forsvares for doktorgraden, avsluttes utdanningen med en prøveforelesning over oppgitt emne, og en disputas.

Praktiske opplysninger om innlevering av avhandlingen, prøveforelesning, disputas og kreering, for hhv. bedømmelseskomiteer, doktorander og administrasjonen finnes på fakultetets nettside.

6.1 Prøveforelesning

Prøveforelesningen skal vise kandidatens evne til å tilegne seg kunnskaper utover avhandlingens tema og evnen til å formidle disse i en forelesningssituasjon. Tittel på prøveforelesningen fastsettes av bedømmelseskomiteen, jf. § 18.1 i *Forskriften*.

6.2 Disputas

Disputasen (forsvar av avhandlingen) er offentlig og skal foregå ved Universitetet i Oslo, jf. § 18.2 i *Forskriften*.

7. Vitnemål og vitnemålsvedlegg

7.1 Vitnemål

Doktorgradsdiplom utferdiges av Universitetet i Oslo, jf. § 20 i *Forskriften*.

7.2 Vitnemålsvedlegg

7.2.1 Felles

Vitnemålsvedlegg utferdiges av fakultetet, jf. § 20 i *Forskriften*, og skal angi:

- opplæringsdelens innhold
- dato og tittel for prøveforelesning
- dato for disputas
- tittel på avhandling
- eventuelt samarbeid med andre institusjoner

7.2.2 Programspesifikt

Vitnemålstillegget skal inneholde opplysninger om hvilken studieretning/grunnenhet doktoranden har vært knyttet til gjennom opptaket, og eventuell tilknytning til forskerskole.

8. Kvalitetssikring

8.1 Evalueringsordning knyttet til Ph.d.-programmet

UiO har utviklet et kvalitetssikringssystem som skal bidra til at doktorgradskandidatene ferdigstiller avhandlinger av høy faglig kvalitet, og at utdanningen gjennomføres så nær normert tid som mulig. Systemet skal også bidra til at doktorgradsavhandlingene fra Universitetet i Oslo følger god forskningspraksis og gjeldende regelverk.

Dette systemet er ført videre i fakultetets kvalitetssikringsopplegg med presisering av ansvarsinstanser og rullerende tilbakemeldings- og oppfølgingsrutiner med sikte på å forbedre forskerutdanningen. I dette opplegget inngår tilbakemeldinger gjennom de årlige fremdriftsrapportene (se punkt 3.3.2) og dialogmøter med kandidater og ansvarlige for utdanningen ved de enkelte studieretningene, og summeres opp i fakultets årsrapporter og følges opp som tiltak i fakultetets årsplaner.

Kandidater og veiledere skal delta i evalueringer av doktorgradsprogrammene, som gjøres hvert femte år, og evalueringer av læringsmiljøene, som skal gjøres hvert tredje år.

3. Begrunnelser for endringer (markert med gult eller rødt) i programplanen etter alternativ 2.

De lengre tekstavsnittene markert med **orange** farge, er tekst tatt inn direkte fra den ordinære programplanen. Det gjelder særlig i avsnittene 2.1.2, 3.2.2 og 6. Enkelte andre endringer er oppdateringer, som at samfunnsøkonomi bare har opptak én gang i året (2.2), eller henvisninger til våre nettsider.

En orangefarget endring bør nevnes spesielt: I utbyttebeskrivelsen vi vedtok i februar, kuttet vi ut de tre overskriftene KUNNSKAP, FERDIGHETER og GENERELL KOMPETANSE. De er nå foreslått gjeninnført, fordi Forskrift om nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR) sier at det skal være slik, og fordi det er den nasjonale praksis.

Avsnitt 1.6, «Kvalifikasjon ved fullført program» har fire konkrete endringsforslag i selve teksten, markert med **rødt**. De tre første er nye, kommer i tillegg til det programstyret vedtok 23.02.2012:

- *kan plassere egen forskning innenfor en større faglig og forskningsmessig sammenheng*
- [kan også]... *planlegge* ...[forskning og faglig utviklingsarbeid, ikke bare formulere problemstillinger]
- *kan gi tilbakemelding på andres arbeider innen eget fagområde*

Alle de tre er formuleringer hentet fra utbytteformuleringer som enkelte andre samfunnsfag eller nærliggende fagområder har valgt å ta inn i sin utbyttebeskrivelse. Sett som en utadrettet presentasjon av hva vi mener våre ferdige doktorander har av kvalifikasjoner etter endt utdanning hos oss, synes jeg vi kan ta en eller flere av disse punktene med, eventuelt omformulert litt.

Den siste markeringen er en redaksjonell endring mellom tredje siste og nest siste kulepunkt av det som ble vedtatt i februar. Bisetningen «delta i debatter innen sitt fagområde i internasjonale fora» er flyttet opp, slik at formidling til eller diskusjon med fagfeller/forskere samles i ett punkt, mens bisetningen «kan bidra med faglig vel funderte innspill i den norske samfunnsdebatten» står i et eget kulepunkt, som populærvitenskapelig formidling.

Programplan for ph.d.-programmet ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet, Universitet i Oslo

Vedtatt 03.02.2009

Vedtak angående etablering og endring av ph.d.-programmet				
	Dato	Saksnr.	Vedtaksorgan	Fra semester
<i>Etablering av ph.d.-programmet</i>	06.05.2003	00/8425	Universitetsstyret	Vår 2003
<i>Endring av programmet</i>				
<i>Ansvarlig fakultet</i>	Det samfunnsvitenskapelige fakultet			
Vedtak angående fastsettelse og endring av programplan, inklusive studieretningsplanene				
	Dato	Saksnr.	Vedtaksorgan	Fra semester
<i>Fastsettelse av programplan (inkl 7 studieretninger med egne studieplaner)</i>	06.05.2003	00/8425	Universitetsstyret	Vår 2003
<i>Endring av programplan</i>	20.09.2006 20.06.2007 01.08.2008 03.02.2009	06/2827 06/2323 2009/1989	Fakultetsstyret Fakultetsstyret Dekanen Dekanen	Vår 2007 Høst 2007 Høst 2008 Vår 2009

Etablering/godkjenning av de enkelte studieplanene - Rammegodkjenning/delegering til Programstyret for ph.d. - Etablering av ph.d.-studieplanene	27.03.2003 19.06.2003	03/6546	Fakultetsstyret Programstyret for ph.d.-programmet ved SV	Våren 2003
Endringer for studieretningen i sosiologi	22.02.2007	07/4738	Programstyret for ph.d./SV	Høsten 2007
Endringer for studieretningen i samfunnsgeografi	19.04.2007	07/4738	Programstyret for ph.d./SV	Høsten 2008
Endringer for studieretningen i psykologi	13.11.2008	2008/20147	Programstyret for ph.d./SV	Våren 2009
Endringer for studieretningen i sosialantropologi	16.03.2004			Våren 2005
Endringer for studieretningen i statsvitenskap	17.11.2005	05/19868	Programstyret for ph.d./SV	Våren 2006
Endringer for studieretningen i samfunnsøkonomi	13.02.2006 23.11.2006 26.02.2009	06/2323 06/2317 2009/1752	Programstyret for ph.d./SV	Høsten 2006 Våren 2007 Høsten 2009
Endringer for studieretningen i teknologi, innovasjon og kultur	19.04.2007	07/4759	Programstyret for ph.d./SV	Høsten 2007
Overordnet forskrift for ph.d.-programmet				

Ph.d.-programmet ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet er hjemlet i *Forskrift for graden philosophiae doctor (ph.d.) ved Universitetet i Oslo* (også forkortet til *Forskriften* i denne programplanen).

Andre forskrifter som regulerer ph.d.-programmet

Utfyllende regler for Det samfunnsvitenskapelige fakultetet til *Forskriften* (forkortet *Utfyllende regler*)
Forskrift om ansettelsesvilkår for stilling som postdoktor, stipendiat, vitenskapelig assistent og spesialkandidat; § 1-3, Stipendiat

1. Ph.d.-programmets navn, omfang, mål og kvalifikasjon

1.1 Ph.d.-programmets navn	Program for ph.d.-graden i samfunnsvitenskap ved Universitetet i Oslo Engelsk: Programme for the Degree of PhD (ph.d.) in Social Sciences at the University of Oslo
1.2 Ph.d.-programmets omfang	Ph.d.-programmet har et normert omfang på 3 år, tilsvarende 180 studiepoeng. Arbeidet med avhandlingen er normert til 2 ½ årsverk, tilsvarende 150 studiepoeng. For studieretningen samfunnsøkonomi er avhandlingsarbeidet normert til 2 ¼ årsverk, tilsvarende 135 studiepoeng.
1.3. Grad som kan oppnås	Philosophiae doctor (ph.d.)
1.4 Grunnlag for tildeling av grad	Doktorgraden tildeles på grunnlag av: <ul style="list-style-type: none"> • gjennomført opplæringsdel • vitenskapelig avhandling • doktorgradsprøve Doktorgradsprøven består av en prøveforelesning og en disputas (offentlig forsvar av avhandlingen), jf. § 2 i <i>Forskriften</i> .
1.5 Mål for ph.d.-programmet	Doktorgradsutdanningen ved Universitetet i Oslo skal utdanne selvstendige forskere på høyt internasjonalt nivå, i samsvar med anerkjente vitenskapelige og etiske prinsipper. Utdanningen skal kvalifisere for forskningsvirksomhet og annet arbeid der det stilles høye krav til vitenskapelig innsikt og analytisk tenkning.

<p>1.6 Kvalifikasjon ved fullført program</p>	<p>Ved fullført program skal kandidatene ha innsikt i og beherske sentrale vitenskapsteoretiske og forskningsetiske problemstillinger, og beherske fagområdet forskningsmetoder og deres relevans. De skal kunne vurdere hensiktsmessigheten og anvendelsen av ulike metoder i forsknings- og utviklingsprosjekter, kunne bidra til utvikling av nye teorier, metoder og fortolkninger innenfor fagområdet og vurdere disse kritisk.</p> <p>Doktorene skal kunne formulere problemstillinger for, planlegge og gjennomføre forsknings- og utviklingsoppgaver og gjøre forskning på internasjonalt nivå. De skal være i stand til å analysere komplekse faglige spørsmål og utfordre den etablerte kunnskapen på området. Videre skal de kunne veilede andre i forsknings og utviklingsarbeid, kunne delta i og bidra til å videreutvikle egne forskningsmiljøer samt formidle eget fag på en konstruktiv måte både faglig og mot allmennheten.</p>
<p>2. Opptak til programmet</p>	
<p>2.1. Opptakskrav</p>	
<p>2.1.1. Felles</p>	<p>For opptak til doktorgradsprogrammene ved Universitetet i Oslo kreves det at søkeren har minst femårig grunnutdanning (mastergrad eller tilsvarende), eller tilsvarende utdanning som det enkelte fakultet har godkjent som grunnlag for opptak. Fakultetene kan i sine respektive doktorgradsprogram stille ytterligere krav til opptak, jf. § 5.1 i <i>Forskriften</i>.</p>
<p>2.1.2. Programspesifikt</p>	<p>Opptak på ph.d.-programmet i samfunnsfag skjer normalt for en periode på fire år med tre års effektiv forskerutdanning og ett års pliktarbeid. Det kan gjøres avtale om en opptaksperiode på inntil 5 år.</p> <p>Søknad om opptak sendes fakultetet, med henvisning til den studieretning opptaket gjelder. I unntakstilfelle kan en kandidat tas opp på fakultetets programplan generelt, med en individuell studieplan. Det må uansett søkes tilknytning til et forskningsmiljø ved fakultetet.</p> <p><u>Forutdanningen</u> må i omfang svare til minst 5 års utdanning på universitetsnivå i Norge, hvorav minst 2 år er på masternivå. Utdanningen må ha høy faglig standard, normalt dokumentert med gode karakterer, spesielt på masteroppgaven.</p> <p>Krav til forutdanning, prosjektbeskrivelse, finansiering, veiledning og fagmiljøtilknytning/oppholdsplikt for opptak på ph.d.-programmet er nærmere beskrevet i <i>Utfyllende regler</i> til § 5 i <i>Forskriften</i>.</p>
<p>2.2 Søknadsfrist for opptak</p>	<p>Kandidater som tilsettes i en stipendiatstilling ved fakultetet gis automatisk opptak dersom stipendiaten har en godkjent, individuelle prosjektbeskrivelse. Opptaket formaliseres gjennom en tilleggavtale til stipendiatens inngåtte arbeidsavtale.</p> <p>Søkere med annen tilsetting eller med kvotestipend må søke ordinært opptak. Det skjer to ganger i året, med</p>

	søknadsfrister 1. mars og 1. oktober.
3. Struktur og innhold i ph.d.-programmet	
3.1 Innhold i ph.d.-programmet	
3.1.1. Felles	Programmet består av en opplæringsdel og en avhandling. Innholdet av opplæringsdelen skal sammen med arbeidet med avhandlingen gi den nødvendige faglige fordypning og bredde.
3.1.2. Programspesifikk	<p>Doktorgradsprogrammet i samfunnsvitenskap ved Universitet i Oslo har egne studieplaner for doktorgradsopplæringen innen 7 studieretninger (hoveddisipliner ved fakultetet). Disse studieplanene vedtas av fakultetet og finnes på enhetenes og fakultetets nettsider:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Psykologi • Samfunnsgeografi • Samfunnsøkonomi • Sosialantropologi • Sosiologi • Statsvitenskap • Teknologi, innovasjon og kultur
3.2 Krav til innhold i opplæringsdelen	
3.2.1 Felles	<p>Opplæringsdelen skal tilsvare minst 30 studiepoeng, hvorav minst 20 studiepoeng skal avlegges etter optak.</p> <p>Opplæringsdelen skal, sammen med avhandlingsarbeidet, gi utdanning på høyt faglig nivå. Kandidatene skal gjennomføre et vitenskapelig arbeid, få trening i faglig formidling og innføring i forskningsetikk, vitenskapsteori og vitenskapsmetode, jf. § 8 i <i>Forskriften</i>.</p>

3.2.2 Programspesifikk	<p>Opplæringsdelen svarer til 30 studiepoeng ved alle studieretningene med unntak for samfunnsøkonomi. Her omfatter opplæringsdelen 45 studiepoeng. Opplæringen skal inneholde disse komponentene:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vitenskapsteori - metodeopplæring - faglig teori - faglig formidling <p>Studieplanene for de enkelte studieretningene konkretiserer innholdet i opplæringsdelen, inklusive hvilke krav som stilles til sammensetningen av kurskomponentene (emnene), hvilke emner og seminarer som er obligatoriske, og konkrete emne/kurstilbud som gis eller planlegges.</p> <p>Retningslinjer for godkjenning av emner/kurs som skal inngå i den enkelte kandidats opplæringsplan, inklusive fastsetting av studiepoeng og krav til dokumentasjon, finnes i <i>Utfyllende regler</i> til § 8 i Forskriften. Det kreves dokumentasjon for at kandidaten har gjennomført alle de emner/elementer som studieplanen krever før innlevering av doktoravhandlingen.</p>
3.3 Obligatoriske deler i programmet	
3.3.1 Felles	<p>Kandidatene må:</p> <ul style="list-style-type: none"> • få opplæring i vitenskapsetikk, vitenskapsteori og vitenskapsmetode • levere årlige fremdriftsrapporter • utarbeide et selvstendig, vitenskapelig arbeid av internasjonal standard • avholde en prøveforelesning • forsvare sin avhandling i en offentlig disputas
3.3.2 Programspesifikk	<p>De årlige fremdriftsrapportene skal skrives på et elektronisk skjema som kandidatene vil få tilsendt fra enhetene (studieretningene) de er knyttet til, og skal returneres til enhetene innen fastsatt frist. Veiledere skal levere separate, elektroniske rapporter.</p>
3.4 Fagmiljø	
3.4.1 Felles	<p>Ved opptak skal doktorgradskandidatene knyttes til den grunnenhet hvor kandidaten har sin faglige tilknytning. Grunnenheten skal påse at kandidaten får tilknytning til et aktivt forskningsmiljø.</p>

3.4.2 Programspesifikk	Tilfredsstillende fagmiljøtilknytning skal sikres gjennom oppfølging fra veileder(e), jf. krav til veiledere i <i>Utfyllende regler</i> til § 7.1, gjennom krav til deltakelse på undervisningen spesifisert i de enkelte studieplaner, og gjennom eventuell oppholdsplikt ved institusjonen, se <i>Utfyllende regler</i> til § 5.1 (siste ledd)
3.5 Krav til veiledning	
3.5.1 Felles	<ul style="list-style-type: none"> • Alle kandidater skal normalt ha to veiledere med doktorgrad eller tilsvarende kompetanse, • kandidatene skal ha individuell veiledning, • kandidat og veiledere skal ha jevnlig kontakt, • veilederne skal blant annet gi råd og bidra i drøftinger og vurderingen i forbindelse med utarbeidelsen av handlingen, jf. § 7 i <i>Forskriften</i>, • veilederne skal gi kandidaten veiledning i forskningsetiske spørsmål knyttet til handlingen, og • veilederne skal sikre at doktorgradskandidaten deltar i et aktivt forskningsmiljø
3.5.2 Programspesifikk	<p>Ved søknad om stipend eller opptak til fakultetets doktorgradsprogram må søkeren selv etablere kontakt med mulig(e) veileder(e).</p> <p>Ved fakultetet er 180 arbeidstimer normen for doktorgradsveiledningen per kandidat. Timetallet gjelder hele opptaksperioden under ett, og inkluderer for- og ev. etterarbeid av veilederne.</p> <p>Kandidaten skal normalt ha to veiledere, og en av disse skal være ansatt ved fakultetet. Kandidaten vil få oppnevnt en hovedveileder, som har det formelle ansvaret hvis ansatt ved universitetet. I motsatt fall skal hovedveileder og en medveileder ansatt ved universitetet dele dette ansvaret. Fordelingen av arbeidsoppgaver (se under) og veiledningsressurser mellom hovedveileder og eventuelle medveiledere avklares ved studiestart.</p> <p>Pliker og rettigheter for veiledere og kandidater er ytterligere presisert i <i>Utfyllende regler</i> til § 7. Kandidaten har ikke krav på veiledning ut over opptaksperioden.</p>
4. Avhandlingen	
4.1 Avhandlingens form og innhold	
4.1.1 Felles	Avhandlingen skal være et selvstendig, vitenskapelig arbeid som oppfyller internasjonale standarder med hensyn til faglig nivå, metode og etiske krav. Den skal bidra til å utvikle ny faglig kunnskap og ligge på et faglig nivå som tilsier at den vil kunne publiseres som en del av fagets vitenskapelige litteratur, jf. § 12 i <i>Forskriften</i> .

<p>4.1.2 Programspesifikk</p>	<p>Sammenstillinger av flere mindre arbeider godtas som avhandling dersom det er en sammenheng mellom delene, og det er redegjort for denne sammenhengen. Avhandlingen, utenom sammendraget, bør i så fall normalt svare til tre tidsskriftartikler av vanlig størrelse med kandidaten som eneforfatter. Dersom det er medforfattere til en eller flere artikler, kan det være grunn til å utvide antall artikler slik at kandidatens selvstendige bidrag og omfattende innsats kommer tydelig fram. Det er en forutsetning for vurdering av en doktorgradsavhandling at kandidaten er hovedforfatter og har et omfattende faglig ansvar for et flertall av de artikler som inngår i avhandlingen. Kandidaten må være eneforfatter på sammendraget.</p> <p>Nivået på en avhandling er det samme enten den er en monografi eller består av flere mindre arbeider (artikler). Artiklene skal ha et nivå som kreves for publisering i anerkjente fagtidsskrifter med fagfellevurdering. Veileder skal gi anbefaling om avhandlingen har de kvaliteter som kreves for innlevering. Det er imidlertid kandidaten selv som i siste instans er ansvarlig for innholdet, og om den skal leveres inn.</p> <p>Ytterligere presiseringer om krav til sammendraget og fakultetets retningslinjer for medforfatterskap er gitt i Utfyllende regler.</p>
<p>4.2 Avhandlingsspråk</p>	<p>Avhandlingen skal skrives på norsk, svensk, dansk eller engelsk. Dersom kandidaten ønsker å bruke et annet språk, skal det være søkt om særskilt tillatelse til det ved opptaket.</p>
<p>5. Bedømmelse</p>	
<p>5.1 Bedømmelseskomité</p>	<p>Søknad om å få avhandlingen bedømt, jf. § 12 <i>Forskriften</i>, sendes fakultetet. Til å bedømme avhandlingen og doktorgradsprøven oppnevnes det en sakkyndig bedømmelseskomité, jf. § 13 i <i>Forskriften</i>.</p> <p>En avhandling som er utarbeidet under organisert veiledning i et doktorgradsprogram, kan bare leveres inn til bedømmelse under en ikke-organisert doktorgrad dersom særskilte omstendigheter tilsier det. En begrunnet søknad sendes fakultetet, normalt innen ett år etter opptaksdato på ph.d.-programmet. Fakultetet selv fatter vedtak i saken.</p>
<p>6. Doktorgradsprøven</p>	
<p>6.1 Prøveforelesning</p>	<p>Prøveforelesningen skal vise kandidatens evne til å tilegne seg kunnskaper utover avhandlingens tema og evnen til å formidle disse i en forelesningssituasjon. Tittel på prøveforelesningen fastsettes av bedømmelseskomiteen, jf. § 18.1 i <i>Forskriften</i>.</p>

6.2 Disputas	Disputasen (forsvar av avhandlingen) er offentlig og skal foregå ved Universitetet i Oslo, jf. § 18.2 i <i>Forskriften</i> .
7. Vitnemål og vitnemålsvedlegg	
7.1 Vitnemål	Doktorgradsdiplom utferdiges av Universitetet i Oslo, jf. § 20 i <i>Forskriften</i> ..
7.2 Vitnemålsvedlegg	
7.2.1 Felles	<p>Vitnemålsvedlegg utferdiges av fakultetet, jf. § 20 i <i>Forskriften</i>, og skal angi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opplæringsdelens innhold • dato og tittel for prøveforelesning • dato for disputas • tittel på avhandling • eventuelt samarbeid med andre institusjoner
7.2.2 Programspesifikk	Vitnemålstillegget skal inneholde opplysninger om hvilken studieretning/grunnenhet doktoranden har vært knyttet til gjennom opptaket, og eventuell tilknytning til forskerskole.
8. Kvalitetssikring	
8.1 Evalueringsordning knyttet til Ph.d.-programmet	<p>UiO har utviklet et kvalitetssikringssystem skal bidra til at doktorgradskandidatene ferdigstiller avhandlinger av høy faglig kvalitet, og at utdanningen gjennomføres så nær normert tid som mulig. Systemet skal også bidra til at doktorgradsavhandlingene fra Universitetet i Oslo følger god forskningspraksis og gjeldende regelverk. Dette systemet er ført videre i fakultetets kvalitetssikringsopplegg med presisering av ansvarsinstanser og rullerende tilbakemeldings- og oppfølgingsrutiner med sikte på å forbedre forskerutdanningen. I dette opplegget inngår tilbakemeldinger gjennom de årlige fremdriftsrapportene (se punkt 3.3.2) og dialogmøter med kandidater og ansvarlige for utdanningen ved de enkelte studieretningene, og summeres opp i fakultets årsrapporter og følges opp som tiltak i fakultetets årsplaner.</p> <p>Kandidater og veiledere skal delta i evalueringer av doktorgradsprogrammene, som gjøres hvert femte år, og evalueringer av læringsmiljøene, som skal gjøres hvert tredje år.</p>

Programplan for ph.d.-programmet i samfunnsvitenskap ved Universitetet i Oslo

Ph.d.-programmet ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet er hjemlet i Forskrift for graden philosophiae doctor (ph.d.) ved Universitetet i Oslo (også forkortet til *Forskriften* i denne programplanen). Planen er sist revidert etter vedtak i Programstyret 24.05.2012.

1. Virkeområde

Utdanningen er organisert i ett program, med syv studieretninger: psykologi, samfunnsgeografi, sosialantropologi, sosiologi, statsvitenskap, teknologi/innovasjon/kultur, og samfunnsøkonomi. Opplæringsdelen av programplanen utfylles av studieplanene for de enkelte studieretningene.

2. Målsetting

Doktorgradsutdanningen skal utdanne selvstendige forskere **innen samfunnsvitenskap** på høyt internasjonalt nivå, i samsvar med anerkjente vitenskapelige og etiske prinsipper. Utdanningen skal kvalifisere for forskningsvirksomhet og annet arbeid der det stilles høye krav til vitenskapelig innsikt og analytisk tenkning.

2.1 Kvalifikasjon ved fullført program

Læringsutbyttet for den som har tatt ph.d. graden i samfunnsvitenskap i fakultetet:

KUNNSKAP – kandidaten ...

- er i kunnskapsfronten innen sitt fagområde og behersker fagområdets vitenskapsteori og metoder
- kan vurdere hensiktsmessigheten og anvendelsen av ulike metoder og prosesser i forskning og faglige utviklingsprosjekter
- kan bidra til utvikling av ny kunnskap, nye teorier, metoder, fortolkninger og dokumentasjonsformer innenfor fagområdet
- **kan plassere egen forskning innenfor en større faglig og forskningsmessig sammenheng**

FERDIGHETER – kandidaten ...

- kan formulere problemstillinger for **og planlegge** forskning og faglig utviklingsarbeid
- kan gjennomføre forskning og faglig utviklingsarbeid på høyt internasjonalt nivå
- kan håndtere komplekse faglige spørsmål og utfordre etablert kunnskap og praksis på fagområdet
- **kan gi tilbakemelding på andres arbeider innen eget fagområde**

GENERELL KOMPETANSE – kandidaten ...

- kan identifisere relevante etiske problemer i egen og andres forskning, og utøve egen forskning med høy faglig integritet
- kan bidra selvstendig i komplekse, tverrfaglige arbeidsoppgaver og prosjekter
- **kan formidle forsknings- og utviklingsarbeid gjennom anerkjente nasjonale og internasjonale kanaler, og delta i debatter innenfor sitt fagområde i internasjonale fora**
- **kan bidra med faglig vel funderte innspill i den norske samfunnsdebatten**
- kan vurdere behov for, ta initiativ til og drive faglig basert nyskapende virksomhet

3. Søknad og opptak

Opptak på ph.d.-programmet skjer normalt for en periode på fire år med tre års effektiv forskerutdanning. Det kan gjøres avtale om en opptaksperiode på inntil 5 år. Vedtak om opptak fattes av fakultetet.

Søknad om opptak til samfunnsøkonomi sendes til Økonomisk institutt. Alle andre søknader om opptak skal sendes til fakultetet, med henvisning til den studieretning opptaket gjelder.

I unntakstilfeller kan en kandidat tas opp på fakultetsprogrammet generelt, med en individuell studieplan. Det forutsettes uansett at kandidaten søker og kan knyttes til et vitenskapelig fagmiljø ved fakultetet, uansett programtilknytning eller om kandidaten har arbeidsplass utenfor fakultetet.

I samfunnsøkonomi er det bare opptak én gang i året, med søknadsfrist 1. mars. For opptak ved de andre studieretningene er det ingen frist for å søke.

Søknad om opptak skal inneholde:

- dokumentasjon av forutdanningen
- en prosjektbeskrivelse på normalt 5-10 sider
- en plan for finansiering av utdanningen
- fremdriftsplan for gjennomføring av utdanningen
- presisering av nødvendig infrastruktur (drift og utstyr)
- forslag til veileder/-e

For opptak til doktorgradsutdanningen kreves 5-årig mastergrad eller tilsvarende utdanning (hovedfag, profesjonsgrad el.) innen det fagområdet doktorgradskandidaten knyttes til. Minst to av årene må være på masternivå. Søkere kan bli pålagt tilleggskrav før eller i tilknytning til opptaket. Kvaliteten på forutdanningen må være god. Opptak forutsetter at det er inngått formell avtale med veileder(e).

Opptaket kan også skje gjennom tilsetting i stipendiatstilling ved fakultetet. Opptaket formaliseres gjennom en tilleggsavtale til stipendiatens inngåtte arbeidsavtale.

For ytterligere informasjon om opptaket, inklusive søknadsskjema og presisering av opptakskravene, henvises det til informasjon om opptak til doktorgradsstudiene (ph.d.-graden) ved SV-fakultet.

4. Opplæringsdelen

Kursdelen (opplæringsdelen) av programmet skal tilsvare minst 1/2 årsverk, 30 studiepoeng. Opplæringen skal inneholde disse komponentene:

- vitenskapsteori
- metodeopplæring
- faglig teori
- faglig formidling

Fakultetets nettside om forskerutdanning gir pekere til studieplaner for de enkelte studieretningene, inklusive hvilke krav det stilles til sammensetningen av kurskomponentene (emnene), og de kurstilbud som gis eller planlegges. Det tas sikte på å koordinere kurstilbudene på nasjonalt nivå. Internasjonale forskerkurs kan også inngå. Det vises også til utfyllende bestemmelser om hvilke former for opplæring, krav til dokumentasjon m.v. som gjelder for alle studieretningene.

Kursplan for den enkelte kandidat legges opp i samarbeid mellom kandidaten og veilederen fra instituttet. Det er instituttet som godkjenner studieopplegget for den enkelte kandidat ut fra de rammene som er gitt.

5. Veiledning

Arbeidet med avhandlingen skal foregå under individuell veiledning. Kandidaten skal normalt ha to veiledere, og en av disse skal være ansatt ved fakultetet. Kandidaten vil få oppnevnt en hovedveileder. Hovedveileder har det formelle ansvaret hvis ansatt ved universitetet. I motsatt fall skal hovedveileder og en medveileder ansatt ved universitetet dele dette ansvaret. Fordelingen av arbeidsoppgaver og veiledningsressurser mellom hovedveileder og ev. medveiledere avklares ved studiestart.

Veileders og kandidatens plikter og rettigheter i veiledningsforholdet er beskrevet på egen nettside.

Kandidaten har ikke rett på veiledning ut over opptaksperioden.

6. Avhandling

Avhandlingen skal være et selvstendig, vitenskapelig arbeid som oppfyller internasjonale standarder innen fagområdet. Avhandlingen skal bidra til å utvikle ny faglig kunnskap og ligge på et faglig nivå som tilsier at den vil kunne publiseres som en del av fagets vitenskapelige litteratur.

Del av fellesarbeid godtas som avhandling i den grad doktorgradskandidatens selvstendige innsats kan identifiseres og dokumenteres. Sammenstillinger av flere mindre arbeider godtas som avhandling dersom det er en sammenheng mellom delene, og det er redegjort for denne sammenhengen. Fakultetet har utarbeidet egne retningslinjer for slike artikkelbaserte avhandlinger.

Avhandlingen skal skrives på norsk, svensk, dansk eller engelsk. Dersom kandidaten ønsker å bruke et annet språk, skal det være søkt om særskilt tillatelse til det ved opptaket.

Veileder skal gi anbefaling om avhandlingen har de kvaliteter som kreves for innlevering. Det er imidlertid kandidaten selv som i siste instans er ansvarlig for innholdet i avhandlingen, og om den skal leveres inn.

7. Rapportering

Kandidaten skal hvert år levere skriftlig rapport om arbeidet. Nærmere informasjon om rapporteringen er beskrevet i forbindelse med de enkelte studieretningene.

8. Innlevering og bedømmelse

Bestemmelser om avhandlingen og bedømmelsen av den finnes i Forskrift for ph.d.-graden ved Universitetet i Oslo, §§ 10 ff.

Bedømmelseskomiteen har normalt en frist på seg på 3 måneder til å avgi innstilling.

Dersom bedømmelseskomiteen finner at avhandlingen kan forsvares, får doktoranden skriftlig beskjed om det minst en måned før disputasen.

Dersom bedømmelseskomiteen finner at avhandlingen i sin nåværende form ikke kan godkjennes i disputas, men at avhandlingen etter revisjon antas å kunne forsvares, gir komiteen en anbefaling om det til fakultetet. Komiteens anbefaling må konkretiseres. Dersom fakultetet godkjenner anbefalingen, får doktoranden en frist til å innarbeide disse endringene i den endelige avhandlingen. Denne fristen skal maksimum settes til 6 måneder. Komiteen gir så sin endelige innstilling om den reviderte avhandlingen er verdig til å forsvares for ph.d.-graden.

Dersom bedømmelseskomiteen finner at avhandlingen har graverende mangler, og/eller omfattende svakheter som ikke kan rettes opp i løpet av om lag tre månedsverk, så skal den refuseres.

9. Prøveforelesning og disputas

Dersom avhandlingen finnes verdig til å forsvares for doktorgraden, avsluttes utdanningen med en prøveforelesning over oppgitt emne, og en disputas.

Praktiske opplysninger om innlevering av avhandlingen, prøveforelesning, disputas og kreering, for hhv. bedømmelseskomiteer, doktorander og administrasjonen finnes på fakultetets nettside.

10. Klage

Klage knyttet til søknad om opptak eller godkjenning av opplæringsprogrammet rettes til instituttet som har behandlet søknaden. Klage knyttet til godkjenning av prøveforelesning eller avhandling rettes til fakultetet.

Til: Programstyret for ph.d.-graden ved SV
Fra: Sekretæren
Dato: 12.09.2012

DISKUSJONSSAK

Hjemling av hva som kan/bør/skal være med i innledningskapitlet* («kappen») i avhandlingene ved enhetene?

*I dette notatet vil betegnelsen «innledningskapitlet» bli brukt om den sammenstillingen, den sammenfatning, det sammendraget kandidater med artikkelbaserte avhandlinger må skrive. Som det går fram av notatet vil i flere av våre fag sammenfatningen/sammendraget bare være en mindre deler av innledningskapitlet. I disse fagene brukes også uttrykket «kappen» om dette innledningskapitlet.

Dette notatet er et bakgrunnsdokument med innspill til en diskusjon om innledningskapitlet («kappen») ved artikkelbaserte avhandlinger:

- Hvordan bør bestemmelser/veiledninger om innholdet i innledningskapitlet utformes, og hva ønsker den enkelte studieretning å ha med som skriftlig informasjon til sine kandidater?
- Hvordan kan vi sørge for at det som kreves at kandidatene har med i dette kapitlet, og som bedømmelseskomiteene legger til grunn for sin innstilling, er hjemlet/har dekning i vårt regelverk?

Enhetenes forslag til hva sammendragene innen eget fag bør inneholde/skal vise, etter drøftingen på fakultetet, foreslår vi at tas inn i den enkelte studieplan. Dette vil være studieplanendringer/tillegg som skal vedtas av fakultetet (Programstyret). Fakultetet viser til de krav/anbefalinger som stilles i de enkelte studieplanene i fakultetets Utfyllende regler, som gjennom det hjemler disse kravene. Vedtakene om studieplanendringene foreslår vi skjer i første møte i Programstyret i 2013, slik at enhetene får tid til å (re)formulere seg. I dette møtet i februar(?) vil det være naturlig også å behandle *andre* endringer i studieplanene som enheter eventuelt ønsker å foreslå.

Avsnitt 1 i dette notatet tar opp hvilke lovfestede regler som vi har om innledningskapitlet og om vi trenger noe mer enn dette, avsnitt 2 siterer det reglene PSI og ISS har og som utvider retningsreglene under punkt 1, mens avsnitt 3 er utklipp fra utfyllende retningslinjer fra andre fakulteter.

-----

1. Hva sier UiOs forskrift og andre retningslinjer som er juridisk lovhjemlet om innledningskapitlet?

1.1. Retningslinjer for innholdet av sammendraget på nasjonalt eller UiO-nivå

I § 10.1 i UiOs Forskrift for ph.d.-graden finner en setning om sammendraget i et eget avsnitt:

«En sammenstilling av flere mindre arbeider kan godtas som avhandling dersom det er en sammenheng mellom arbeidene og det er redegjort for denne sammenhengen.»

Ut over dette finner jeg ingen andre regler ved UiO sentralt som er lovhjemlet om innledningskapitlet, med ett mulig unntak: UiO har sluttet seg til Universitetsrådets «Veiledning om bedømmelse av norske doktorgrader» (2.2.1 i UiOs reglementshåndbok). Her heter det under punkt 3.2., Bedømmelse av avhandlingen:

«... Uansett grad skal doktoranden tilfredsstillende de samme krav til problemformulering, presisjon og logisk stringens, originalitet, beherskelse av aktuelle analysemetoder og *refleksjon over deres muligheter og begrensninger*, samt oversikt over, forståelse av og *et reflektert forhold til annen forskning på området*.» [min utheving i kursiv]

Denne teksten kan leses som et krav til en diskusjon av/refleksjon over aktuelle metodevalg i egen avhandling, og tilsvarende for annen relevant forskning på området, uten at det er sagt noe om hvor disse refleksjonene skal skrives.

1.2 Aktuelle retningslinjer på fakultetet om innledningskapitlet

Fakultetets Utfyllende regler til UiOs §. 10.1. sitert over har en mer utførlig beskrivelse av innholdet i innledningskapitlet:

«Sammendraget i avhandlingen skal ikke bare sammenfatte, men også sammenstille de problemstillinger og konklusjoner som legges fram i artiklene i et helhetlig perspektiv, og på den måten dokumentere sammenhengen i avhandlingen. I dette ligger også en oppsummering av avhandlingens bidrag til forskningsfeltet.
Hvis avhandlingen inneholder tidligere publiserte artikler, skal sammendraget også inneholde faglige ajourføringer, slik at avhandlingen som helhet framstår som faglig oppdatert. I motsatt fall foretas slike ajourføringer i hver artikkel.
Kandidaten må være eneforfatter på sammendraget. «

Fakultetet har også på sine nettsider en klart relevant formulering:

«Dersom enkeltarbeider ikke inneholder en diskusjon av sentrale begreper i avhandlingen som et hele, må sammenstillingen også omfatte slike begrepsavklaringer.»

En svakhet med den siste formuleringen er at den ikke har dekning i noe regelverk. Det har foreløpig heller ikke dette vedtaket i Programstyret 23.02.2012:

«Dersom alle artiklene er skrevet på engelsk, vil fakultetet fremover kreve at sammenfatningen (kappen) skrives på engelsk. Dette kravet vil ikke gjelde for kandidater som alt har begynt å skrive sammenfatningen på norsk.»

Det er naturlig å følge opp med å få også de to sistnevnte bestemmelsene inn i fakultetets Utfyllende regler til UiO-forskriften under punkt 10.1. Og å harmonisere begrepsbruken.

1.3. Er det behov for noe mer juridisk regelverk om innledningskapitlet enn dette?

En kan si det er to typer nei-svar på spørsmålet:

«Det er ikke aktuelt å stille krav til innholdet i sammendrag i avhandlingen som går ut over det som ligger i UiOs regelverk og fakultetets utfyllende regler». Dette vil være et argument som jeg antar har mye for seg for SAI og ØI, om enn av ulike grunner. Satt på spissen vil det være et svar som gjelder minst halvparten av alle doktoravhandlinger som leveres i Norge (særlig for realfags- og teknologiområdet). Sammenfatningene er på disse områdene relativt korte, og sammenfatninger. Noen har også trukket fram at enkelte drøftinger kan man ta med doktoranden under disputasen, de trenger ikke være beskrevet i et innledningskapittel.

«Kandidatene skal gjennom avhandlingen vis et minstekrav til forskerkompetanse og refleksjoner om egen forskning, som de bør ha kjennskap til gjennom veiledning mv. Det kan ikke være nødvendig å forsøke å regelfeste disse normene.» [Eller lignende.] I de fleste tilfeller er dette riktig, også for våre fag. Men en del kandidater er usikre på hva de må/bør drøfte i kappen; «kappeseminar» er ikke ukjent ved fakultetet. Men normene som bedømmelseskomiteene følger skal også gjelde også for dr.philos.-er som ikke har hatt veiledning eller undervisning her. La meg ta et eksempel: La oss si en kandidat skriver artikler, men drøfter ikke sine valg av teorier, sitt teoretiske rammeverk i innledningskapitlet. Komiteen mener det er en vesentlig svakhet, og et vesentlig bidrag til underkjenning av avhandlingen. (Dr.philos.)kandidaten klager til Klagenemnda ved UiO på at dette er et krav som ikke står i regelverket for den doktorgraden han skal avlegge, og som ikke er en allmenn norm for innholdet i en doktorgrad i Norge. Min konklusjon: La oss forsøke å få inn i «ordnede former» de krav vi stiller til kappen i en artikkelbasert avhandling, og så får det være at noen fag stiller større krav enn andre til en doktorgrad når det gjelder innledningskapitlet.

2. To av våre fag med utfyllende retningslinjer for innledningskapitlet: Psykologi og sosiologi

Retningslinjene for de to fagene er sitert under. Legg merke til at PSI beskriver *hva kandidaten skal vise* i innledningskapitlet, mens ISS i neste avsnitt 2.2 beskriver *momenter innledningskapitlet skal inneholde*. Det kan være grunn til diskutere argumentene for de to måtene å beskrive innholdet i kappen på.

2.1 Retningslinjene i psykologi

«"Kappen"/sammendraget

Sammendraget i avhandlingen skal ikke bare sammenfatte, men også sammenstille de problemstillinger og konklusjoner som legges fram i artiklene i et helhetlig perspektiv, og på den måten dokumentere sammenhengen i avhandlingen. I dette ligger også en oppsummering av avhandlingens bidrag til forskningsfeltet. Hvis avhandlingen inneholder tidligere publiserte artikler, skal sammendraget også inneholde faglige ajourføringer, slik at avhandlingen som helhet framstår som faglig oppdatert. I motsatt fall foretas slike ajourføringer i hver artikkel. Kandidaten må være eneforfatter på sammendraget." (Hentet fra fakultetets [Retningslinjer for artikkelbaserte avhandlinger](#))

I sammenstillingen/kappen skal forskeren vise:

- Kjennskap til kunnskapsfronten
- Evne til kritisk å vurdere andres forskning – og begrunne sin egen
- Hvordan artiklene til sammen besvarer en eller flere overordnede problemstillinger
- Kjennskap til metodeproblemene i egen og andres forskning
- Evne til å utøve selvkritikk
- Evne til å begrunne implikasjoner av de samlede resultatene – både praktiske og teoretiske

Normalt bør sammendraget være på 40-60 sider.

Kappen skal skrives på engelsk dersom alle artikler er på engelsk, og kan skrives på norsk dersom en eller flere artikler er skrevet og publisert på norsk.

I tillegg til kappen skal alle levere et vitenskapelig sammendrag på engelsk til publisering på web og som abstract i den innleverte avhandlingen.»

2.2 Utfyllende retningslinjer for innledningskapitlet i sosiologi og samfunnsgeografi

«Innledningskapitlet til en artikkelbasert avhandling (kappen) sammenfatter og sammenstiller de problemstillinger og konklusjoner som legges fram i artiklene i et helhetlig perspektiv, og dokumenterer på den måten sammenhengen i avhandlingen.

Kappen bør inneholde følgende komponenter:

- innledning
- teoretisk rammeverk
- metodologi
- kort sammendrag av hver artikkel
- konklusjon
- referanseliste

Noen vil i tillegg kunne ha behov for å legge inn et bakgrunnskapittel.

Innledningen presenterer avhandlingens problemstilling og forskningsspørsmål og begrunner valg av problemstilling. I tillegg bør man liste opp titlene på artiklene som avhandlingen bygger på og nevne hvor langt de er kommet i publiseringsløpet.

Det teoretiske rammeverket presenterer den overordnede teoretiske tilnærmingen som binder teoribidragene i enkeltartiklene sammen. Denne delen kan også gå mer i dybden av teori som er presentert i enkeltartiklene. Det er her viktig å operasjonalisere og konkretisere hvordan teorien og sentrale begreper blir brukt videre i avhandlingen. Forskningsspørsmålene utdypes etter behov.

Siden det ofte gis liten plass til å utdype metodologi i tidsskriftsartikler, bør avhandlingens metodologi få en sentral plass i kappen. I denne delen diskuteres valg av forskningsstrategi. Der hvor det er relevant, redegjøres det også for vitenskapsteoretisk ståsted. Ellers presenteres datainnsamlingsprosessen. Både dataenes kvalitet og arbeidet med å analysere dataene diskuteres.

Deretter er korte sammendrag på en til to sider av hver artikkel nyttig for å fremheve tråden i avhandlingen.

Konklusjonen svarer eksplisitt på avhandlingens problemstilling og forskningsspørsmål. Den diskuterer teoretiske implikasjoner av funnene og er eksplisitt på hvordan funnene bidrar til eksisterende litteratur på feltet. Anbefalinger angående behov for fremtidig forskning er også nyttig.

Referanselisten som hører til kappen følger etter konklusjonen i kappen. Appendiks skal stå bakerst i avhandlingen, altså etter at artiklene er lagt inn i fulltekst. Intervjuguider og spørreskjemaer skal med i appendiks.

Kappens omfang bør utgjøre 10 000 - 17 000 ord.

NB! Det er viktig å merke seg at dette er ment som et hjelpeverktøy og ikke noe som man må følge slavisk.»

3. Utfyllende retningslinjer eller beskrivelser av innholdet i innledningskapitlet ved andre fakulteter eller institusjoner

3.1 Utfyllende regler for Det medisinske fakultet til § 10.1. i UiO-forskriften om innledningskapitlet

«I tillegg til enkeltartikler skal avhandlingen inneholde en samlet presentasjon av de vitenskapelige resultatene med en inngående sammenstillende diskusjon. Denne samlede fremstillingen skal være et selvstendig dokument de kandidaten har mulighet for å utdype og eventuelt korrigere aspekter i artiklene. Den skal vise vitenskapelig oversikt og modenhet, samt evne til å trenge inn i spesialiserte vitenskapelige problemstillinger.»

3.2 Veiledende retningslinjer om innledningskapitlet («kappen») ved en artikkelbasert avhandling ved UV-fakultetet

(Behandlet i Programrådet for forskerutdanning i møtet 2.12.2008 med tilslutning fra dekan 5. februar 2009. Justert i møtet i Programrådet 21.09.2011 med dekanens tilslutning 18.10.2011)

«Det endelige arbeidet med kappen bør tas mot slutten av doktorgradsarbeidet. Kappen skal imidlertid også fungere som en disposisjon for arbeidet slik at det helhetlige perspektivet kan klargjøres tidlig i arbeidsprosessen. Et slikt innledende arbeid med kappen kan virke bevisstgjørende for det helhetlige perspektivet som avhandlingen skal ha. Samtidig er det naturlig at kappen modifiseres underveis i arbeidet i forhold til hvordan form og innhold i artiklene utvikler seg.

- Kappen skal sammenfatte og sammenstille de problemstillinger og konklusjoner som legges frem i delarbeidene slik at avhandlingen framtrer som en helhet. Kappen skal presentere resultatene i de enkelte delarbeidene på en slik måte at den indre sammenhengen mellom dem synliggjøres.
- Kompleksitet og nyanser i funn skal diskuteres i lys av metodiske, vitenskapsteoretiske og teoretiske problemstillinger. Kappen må inneholde nødvendige teoretiske og metodiske vurderinger knyttet til doktorgradsarbeidet. Kappen skal også redegjøre for hvor begrepsavklaringer eller utdypinger av ulike tema finnes i avhandlingen
- Kappen skal synliggjøre og oppsummere avhandlingens bidrag til det aktuelle forskningsfeltet. Kappen skal gi en begrunnelse for valg av forskningsspørsmål- og eller hypoteser.
- Kappen skal løfte fram og diskutere etiske forhold ved arbeidet.
- Kappen skal inneholde faglige ajourføringer når det er nødvendig ut fra artiklens publiseringstidspunkt/tidspunkt for ferdigstilling.
- Kappen skal være utformet av doktoranden alene.
- Kappen skal ha et maksimalt omfang på 70 sider, eksklusive referanser og vedlegg.
- Disse justerte retningslinjene trer i kraft straks og skal gjelde for alle tatt opp på doktorgradsprogram fra 1.10.2011. Kandidater tatt opp tidligere kan velge om de vil forholde seg til disse. De må gjøre fakultetet oppmerksom på hvilke veiledende retningslinjer de har forholdt seg til ved innlevering av søknad om bedømmelse. Retningslinjene gjelder fullt ut for alle fra 01.10.15.»

3.3 Retningslinjer for innledningskapitlet ved Det psykologiske fakultet ved Universitetet i Bergen

Det samfunnsvitenskapelige fakultet har ikke utarbeidet utfyllende retningslinjer for kappen.

Fakultetet viste til Psykologisk fakultet, som har en omfattende beskrivelse:

«Kappen i en artikkelbasert ph.d. avhandling skal være en vitenskapelig tekst på et høyt akademisk nivå. Den skal sammenfatte og sammenstille de problemstillinger, hovedresultat og konklusjoner som presenteres i de enkelte vitenskapelige artiklene, slik at avhandlingen framstår som en helhet. Kandidaten skal presentere de enkelte delarbeidene (artiklene) på en slik måte at den indre sammenhengen mellom dem kommer klart fram i kappen. Mens avhandlingens artikler kan ha medforfattere, skal kandidaten være eneforfatter av kappen. Arbeidet skal likevel skrives under veiledning. Kappen bør som en hovedregel ha et omfang på 40 – 70 sider, eks. referanseliste.

Sammendrag og vitenskapelige artikler

Kappen skal innledes med et sammendrag (abstract) på ca to sider, hvor avhandlingens hovedproblemstillinger presenteres klart og presist og hvor forskningsmetoder og hovedresultater klart synliggjøres. Deretter, på egen side, skal kandidaten liste opp artiklene avhandlingen bygger på. Dette skal gjøres på en slik måte at det klart framgår hvor langt artiklene har kommet i publiseringsprosessen.

Innledning og teoretisk rammeverk

Denne delen skal presentere den overordnede teoretiske tilnærmingen som binder teoribidragene og problemstillingene i de enkelte artiklene sammen. Her kan kandidaten gå mer inn i relevant teori og forskningslitteratur, ut over det som allerede er presentert i de enkelte artiklene, men på en slik måte at dette er begrunnet ut fra artiklene. Innledningen skal således ikke framstå som et tillegg løsrevet fra artiklene. Det er viktig at kandidaten operasjonaliserer og konkretiserer hvordan teorier og sentrale begreper blir brukt videre gjennom hele avhandlingen. Det teoretiske rammeverket skal underbygges av

en litteraturgjennomgang (review) som viser hvilke resultater forskere tidligere har kommet fram til innenfor det aktuelle fagfeltet. For å demonstrere modenhet og at avhandlingen yter signifikante bidrag til feltet, må kandidaten dokumentere at han/hun kjenner til kunnskapsstatus innenfor det aktuelle fagfeltet.

Problemstillinger

Det innledende teoretiske rammeverket skal føre fram til og avsluttes med klart og presist formulerte problemstillinger og eventuelle hypoteser. Kandidaten skal begrunne problemstillingene eller hypotesene ut fra den innledende litteraturgjennomgangen og/eller det teoretiske rammeverket.

Metodologi

Artiklene i avhandlingen gir ofte liten plass til å utdype metodologiske avveininger og valg. Derfor bør avhandlingens metodologi få større plass i kappen. I denne delen begrunnes og gjøres det rede for de metodologiske og forskningsmetodiske valg som er anvendt i artiklene, i tillegg til det som er omtalt i artiklene. Design, instrumenter og prosessen knyttet til datainnsamlingen eller tilgangen til data presenteres. Dataenes kvalitet og arbeidet med å analysere dem beskrives. Metodologi hører delvis til vitenskapsteori og delvis til de enkelte vitenskaper. Den vitenskapsteoretiske delen handler om de grunnleggende måter å oppnå kunnskap på. Der hvor det er relevant, redegjør derfor kandidaten for vitenskapsteoretisk ståsted.

Resultater

Kappens resultatdel skal på en kort og systematisk måte redegjøre for avhandlingens hovedfunn. Dette skal gjøres på en slik måte at tråden i avhandlingen og sammenhengen mellom innholdet i de ulike artiklene kommer tydelig fram. Resultatdelen skal normalt ha et samlet omfang på ca tre sider.

Diskusjon og konklusjon

Kandidaten skal diskutere hvordan funn presentert i artiklene bidrar til den eksisterende forskningslitteraturen på fagfeltet og diskutere teoretiske implikasjoner av resultatene. Kappen skal også gi kandidaten mulighet til å oppdatere innholdet i artiklene. Slik faglig oppdatering kan være nødvendig ut fra artiklenes publiseringstidspunkt eller tidspunkt for ferdigstilling. Derimot skal kandidaten ikke bringe inn egen ny empiri som ikke tidligere er omtalt i artiklene.

Diskusjonen skal også gi rom for konkurrerende tolkninger av resultatene i avhandlingen og vise at kandidaten har kritisk distanse til og evne til refleksjon over begrensninger ved egen og andres forskning. Det forventes at kandidaten tar opp eventuelle forskningsmetodiske problemstillinger, slik som holdbarheten av metodene i forhold til problemstillingene, og begrensninger ved arbeidet som er gjennomført. Kandidaten skal også, der det er relevant, ta opp etiske problemstillinger ved sin egen forskning og vise praktiske implikasjoner av funnene og behov for framtidig forskning. Konklusjonen i kappen skal relateres tydelig til avhandlingens problemstillinger og forskningsspørsmål.

Referanseliste

Det skal i tilknytning til kappen utarbeides en fullstendig referanseliste etter den standard som brukes i fagmiljøet (f.eks. APA eller Vancouver). Referanselisten skal følge etter kappens diskusjons- og konklusjonsdel.

Vedlegg

Vedlegget skal inneholde instrumenter og dokumenter som ikke er dekket i artiklene og som er av betydning for å forstå resultatene, forskningsetisk anbefaling mv.

Format

Kappen i avhandlingen skal skrives i det til enhver tid gjeldende standardformat som brukes ved Universitetet i Bergen (<http://www.ait.no/uib/innhold.htm>). Dette for å sikre samme utforming når avhandlingen trykkes.»

UNIVERSITETET I OSLO

Nasjonal samordning av doktorgradskurs i samfunnsvitenskapelige fag

---

28.8.2012

Innhold

Forord	1
Sammendrag	2
1 Innledning	3
2 Nasjonal samordning av doktorgradskurs – historikk	5
Anbefalinger fra Birkelundutvalget	5
Veien videre.....	6
3 Retningslinjer for doktorgradskurs.....	7
Godkjenning av kurs på doktogradnivå	7
Retningslinjer for beregning av studiepoeng	8
Veien videre.....	9
4 Doktorgradsprogram etter universitet.....	10
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet	10
Universitetet i Agder	11
Universitetet i Bergen	12
Universitetet i Nordland.....	14
Universitetet i Oslo.....	14
Universitetet i Stavanger	15
Universitetet i Tromsø.....	16
Oppsummering.....	18
5 Doktorgradsprogram etter disiplin.....	19
Geografi.....	19
Informasjonsvitenskap	20
Samfunnsøkonomi.....	20
Sosialantropologi.....	21
Sosiologi.....	21
Statsvitenskap	22
Utdanningsvitenskap.....	22
Oppsummering.....	23
6 Forslag til tiltak for nasjonal koordinering	24
7 Koordinerings- og oppfølgingsrutiner for forskerkursportalen.....	27
Vedlegg 1: Eksisterende programstruktur etter universitet	30
Vedlegg 2: Eksisterende programstruktur etter disiplin	37

Forord

Denne rapporten er et resultat av prosjektet «Nasjonal samordning av doktorgradskurs i samfunnsvitenskapelige fag» initiert av Det nasjonale fakultetsmøtet for samfunnsvitenskapelige fag. Prosjektet er drevet av Det samfunnsvitenskapelige fakultet ved Universitetet i Oslo med fakultetsdirektør Gudleik Grimstad som prosjektansvarlig og rådgiver Anja Olsen Moberg som prosjektleder. Prosjektperioden er satt til 1. januar 2012 – 31. desember 2012.

Prosjektets mandat er firedeelt og lyder som følger:

1. Kartlegge eksisterende programstruktur og kurstilbud i samarbeid med fagrådene
2. Etablere felles plattform for kunngjøringer
3. Komme med forslag til tiltak for nasjonal koordinering
4. Utvikle en infrastruktur i form av koordinerings- og oppfølgingsrutiner

Oslo, 4. mai 2012

Gudleik Grimstad
Prosjektansvarlig

Anja Olsen Moberg
Prosjektleder

Sammendrag

Prosjektet har sett på muligheten for økt grad av koordinering med hensyn til doktorgradskurs innenfor de samfunnsvitenskapelige fagene. I den forbindelse har prosjektet gjennomført en kartlegging av struktur og innhold i opplæringsdelen til forskerutdanningen ved de samfunnsvitenskapelige fakultetene i Norge, samt ved Det utdanningsvitenskapelige fakultet ved Universitetet i Oslo. Prosjektet har også snakket med representanter for de samfunnsvitenskapelige fakultetene og de nasjonale fagrådene innenfor samfunnsvitenskapelige fag om hvordan disse stiller seg til en nasjonal samordning av doktorgradskurs.

Resultatet viser at alle er positive til en bedre koordinering i form av bedre informasjon om kurstilbud for stipendiatene gjennom en nasjonal forskerkursportal. Når det gjelder større grad av samordning som koordinering av retningslinjer for beregning av studiepoeng per kurs eller lignende, varierer holdningene mellom fag og institusjoner. Hovedargumentet mot en større grad av koordinering fra fakultetene sin side synes å være at dette er de nasjonale fagrådenes domene. Denne holdningen finner vi igjen i tidligere diskusjoner om tema i Det nasjonale fakultetsmøtet for samfunnsvitenskapelige fag. Først med fakultetsmøtets tilslutning til Birkelundutvalgets rapport i 2008 som foreslår at ansvaret for den nasjonale koordineringen av doktorgradsutdanningen bør ligge til fagrådene. Deretter ved fakultetsmøtets samling i mai 2010 hvor denne posisjonen bekreftes.

Blant fagrådene er det bare et fåtall som har diskutert spørsmål om nasjonal samordning av doktorgradskurs tidligere. Også resultatene her er varierende. Noen ønsker en samordning av retningslinjer, mens andre foretrekker å beholde en større grad av autonomi hos de enkelte fagmiljøene. De fagrådene som ikke har diskutert nasjonal samordning av doktorgradskurs tidligere ønsker å behandle dette i fagrådet før de gir prosjektet en endelig tilbakemelding.

Basert på den informasjonen som er fremskaffet gjennom kartleggingsfasen av prosjektet fremmer prosjektet hovedsakelig forslag til tiltak for koordinering som dreier seg om etablering og drift av en nasjonal forskerkursportal på UiOs nettsider. Videre vil forslag til koordinerings- og oppfølgingsrutiner dreie seg om hvordan denne portalen kan driftes og oppdateres på en best mulig måte. Her foreslår prosjektet en ansvarsfordeling mellom institusjonene som deltar i prosjektet. En slik ordning vil både gi en bedre fordeling av den ekstra arbeidsbelastningen en slik portal medfører, og bidra til en bedre forankring av portalen hos partnerinstitusjonene.

1 Innledning

Hovedparten av doktorgraden består av avhandlingsarbeid. Ettersom dette prosjektet dreier seg om nasjonal samordning av doktorgradskurs vil notatet bare omtale doktorgradens opplæringsdel som vanligvis er satt sammen av kurs, seminarer og krav til faglig formidling tilsvarende 30 studiepoeng. Samfunnsøkonomi skiller seg her ut fra de andre samfunnsvitenskapelige disiplinene med å ha en større opplæringsdel.

Prosjektets opprinnelige mandat er gitt i søknad om midler sendt til Kunnskapsdepartementet 23. juli 2010. Her søkes det om midler til et toårig prosjekt hvor oppgavene er som følger:

- Gjennom kontakt med fagrådene, instituttene og institusjoner, og eksterne aktører kartlegge omfang av og innhold i kurstilbudene nasjonalt, struktur i ph.d.-programmene og nødvendige tiltak for koordinering. Foruten gjennomgang av studieplaner og kurskataloger, krever dette deltakelse i fagrådenes møter og besøk hos institusjonene.
- I tillegg til kursoversikter, utvikle infrastruktur i form av koordinerings- og oppfølgingsrutiner, behovskartlegging ut fra bestand i programmene, «timeplanelegging», avtaleverk mellom institusjonene og kobling inn mot praktiske forhold (innkvarteringsavtaler med samskipnader o.a., innpassing i fordelingsystemer for kursrom m.v.)
- Bygge kontakt mot Forskningsrådet og andre mulige finansiører som Nordisk råd, EU, o.a.
- Sammen med fagrådene og institusjonene utvikle planer for langsiktige «virtuelle» forskerskoler og ansvars- og oppgavefordeling videre.

Prosjektet fikk innvilget midler til et ettårig prosjekt og det ble dermed nødvendig å tilpasse prosjektets mandat deretter. Dette innebærer blant annet at oppgaver som krever oppfølging over lengre tid sees bort i fra og prosjektet velger å vektlegge følgende fire punkter:

1. Kartlegge eksisterende programstruktur og kurstilbud i samarbeid med fagrådene
2. Etablere felles plattform for kunngjøringer
3. Komme med forslag til tiltak for nasjonal koordinering
4. Utvikle en infrastruktur i form av koordinerings- og oppfølgingsrutiner.

Første del av prosjektet dreier seg om kartleggingsarbeid. I den sammenheng har prosjektet vært på besøk hos SV-fakultetene ved de ulike universitetene i Norge. Hensikten med disse besøkene har vært både å få en oversikt og deres programstruktur, men også deres tanker om hvilke grad av nasjonal koordinering som er ønskelig, faglig og administrative utfordringer i forbindelse med økt koordinering og eventuelle forslag de mener prosjektet bør ta hensyn til. Resultatet av disse møtene beskrives i del 3 og 4. Del 3 tar kort for seg de nasjonale retningslinjene man allerede har og ser på i hvilken grad de ulike universitetene har inkorporert disse i sine egne forskrifter eller retningslinjer. Del 4 gir informasjon om doktorgradsprogrammet for samfunnsvitenskapelige fag ved det enkelte fakultet, hvilke tanker det enkelte universitet har om nasjonal samordning av doktorgradskurs og praktisk informasjon om deres forskerkurs. I forbindelse med kartleggingsarbeidet har prosjektet også hatt møte med lederne for de nasjonale fagrådene hvis fag hører inn under Det nasjonale fakultetsmøtet for samfunnsvitenskapelige fag. Basert på dette gir del 5 en oversikt over hvordan de ulike fagdisiplinene stiller seg til nasjonal koordinering. I tillegg gir vedlegg 1 og vedlegg 2 en skjematisk oversikt over hvordan opplæringsdelen er sammensatt, først sortert etter de samfunnsvitenskapelige fakultetene og deretter sortert etter fagområde ettersom SV-fag ikke

nødvendigvis hører inn under SV-fakultetet ved alle institusjoner. I tillegg til å gi en oversikt over hvilke krav som stilles for at doktorgradskandidatene skal få godkjent opplæringsdelen, viser oversikt hvilke type kurs kandidatene er fri til å ta ved andre institusjoner enn sin egen. Vedleggene viser at det i all hovedsak er metodekurs og substanskurs som er aktuelle for kandidatene å ta eksternt, noe som innebærer at det i hovedsak er denne type kurs som er aktuelt å ta med i nasjonal forskerkursportal.

Dette fører oss til prosjektets andre del, nemlig etablering av en felles plattform for kunngjøring av doktorgradskurs. Dette er det konkrete produktet som prosjektet skal resultere i, og innebærer opprettelsen av en nettside eller såkalt forskerkursportal på UiOs nettside hvor alle de nasjonale forskerkursene skal annonseres. Dette arbeidet gjøres i samarbeid med webredaktør ved SV-fakultetet ved UiO og Universitetets senter for informasjonsteknologi (USIT).

Den tredje del av prosjektet omhandler forslag til tiltak for nasjonal koordinering. Disse forslagene vil basere seg på den informasjonene man har fått fra de ulike universitetene og fagrådene om deres ønsker. Videre vil de utformes etter konsultasjon med prosjektleder og prosjektets referansegruppe. Eksempelvis avhenger forslag om koordineringstiltak av hvilke grad av koordinering man ønsker.

Siste del av prosjektet dreier seg om forslag til administrative rutiner for opprettholdelse og drift av den nasjonale kursportalen. For at slike rutiner skal fungere optimalt er det viktig med god forankring både hos de administrative som skal jobbe med kursportalen, og hos de vitenskapelige som kursholdere.

Vedlegg 4 og 5 gir et forslag til fremdriftsplan for prosjektet høsten 2012 og diskusjonssaker for fakultetsmøtet i mai 2012.

Før vi går over på kartleggingsdelen vil neste del gi en kort oversikt over hva som er blitt gjort med hensyn til nasjonal samordning av doktorgradskurs frem til i dag.

2 Nasjonal samordning av doktorgradskurs – historikk.

Denne delen vil gi en kort oppsummering av hva som tidligere er blitt bestemt med hensyn til nasjonal samordning av doktorgradskurs. Diskusjonene så langt har hovedsakelig foregått i Det nasjonale fakultetsmøtet for samfunnsvitenskapelige fag. I det videre arbeidet skal de tilhørende nasjonale fagrådene involveres i større grad.

Anbefalinger fra Birkelundutvalget

I 2007 tok Det nasjonale fakultetsmøtet for samfunnsvitenskapelige fag initiativ til opprettelsen av en nasjonal arbeidsgruppe som skulle jobbe med nasjonal samordning av ph.d.-utdanningen innenfor samfunnsvitenskapelige fag. Gruppen ble ledet av professor i sosiologi Gunn Birkelund.

Birkelundutvalget kom i 2008 med en innstilling om bedre koordinering og samordning av ph.d.-utdanningen på tvers av institusjoner og fag. Anbefalingene var som følger:

1. De nasjonale ph.d.-kursene må være konsentrerte i tid.
2. De nasjonale ph.d.-kursene må ha samme omfang, og arbeidsgruppen anbefaler enten 5 sp eller 10 sp.
3. Alle nasjonale kurs skal ha eksamens/dokumentasjonskrav, bare deltakelse er ikke nok.
4. Nasjonale kurs skal evalueres av de deltakende ph.d.-studentene i en eller annen form, som tilbakemelding til forelesere/arrangører.
5. Enhetene må dekke ph.d.-studentenes merutgifter ved deltakelse på nasjonale ph.d.-kurs.
6. Forutsigbarhet må sikres og kursene må planlegges over lengre tid. Arbeidsgruppen anbefaler at det utarbeides langsiktige planer for nasjonale ph.d.-kurs, slik at studentene får informasjon om planlagte nasjonale ph.d.-kurs minst 2 år i forveien.
7. Ph.d.-studentene ved de samarbeidende institusjonene må gis prioritet ved opptak på de nasjonale kursene, eventuelt bare etter arrangørens egne ph.d.-studenter.
8. Ansvar for den nasjonale koordineringen ligger hos de nasjonale fagrådene. Planer og implementering må følges opp av enhetene og det nasjonale fakultetsmøtet.
9. Enhetene (fakulteter og institutter) må prioritere ressurser til nasjonale ph.d.-kurs.
10. Det bør utarbeides samordnede standarder for krav til ph.d.-studentenes arbeidsinnsats på nasjonale ph.d.-kurs.

Referat fra Det nasjonale fakultetsmøtet i januar 2008 viser at «*Det nasjonale fakultetsmøtet for samfunnsvitenskapelige fag slutter seg til forslagene til bedre nasjonal samordning av doktorgradskursene gjennom større grad av standardisering, kvalitetssikring og organisering gjennom fagrådene*».

Våren 2010 ble Birkelundutvalgets innstilling igjen diskutert i Det nasjonale fakultetsmøtet, denne gang med fagrådsrepresentanter til stede. Man kom da til enighet om at «*Fagrådene bør fortsatt være rammen for disiplinenes fagforvaltning på tvers av institusjonene, inkludert nasjonal koordinering av doktorgradskurs og samordning av standarder for uttelling i studiepoeng. Fagrådene bes drøfte standardisering av kursstørrelse for å lette nasjonal samordning*».

Veien videre

Som nevnt over er det hovedsakelig Nasjonalt fakultetsmøte som har vært involvert i arbeidet med nasjonal koordinering tidligere. Gitt at det er anbefalingene fra Birkelundutvalget som skal være fokus for det videre samordningsarbeidet, kan SAK-prosjektet av 2012 bidra med å presentere disse for de nasjonale fagrådene innenfor samfunnsvitenskapelige fag. En gjennomgang av, og eventuelt tilslutning til, anbefalingene i fagrådene kan bidra til en bedre forankring i fagmiljøene. Dette igjen vil gjøre det lettere for forskningsadministrasjonen å implementere samordningstiltak for å etterfølge disse anbefalingene.

3 Retningslinjer for doktorgradskurs

Per i dag har man veiledende retningslinjer for godkjenning av doktorgradskurs, anbefalt av Nasjonalt fakultetsmøte i samfunnsvitenskapelige fag 14.11.97. I denne delen skal vi se nærmere på nåværende situasjon for to av punktene i disse retningslinjene: nivå for godkjenning som doktorgradskurs og kriterier for beregning av studiepoeng for doktorgradskurs.

Godkjenning av kurs på doktorgradsnivå

Når det gjelder hvilket nivå kurs må være på for å bli godkjent som doktorgradskurs anbefaler de veiledende retningslinjene følgende:

- Hovedforeleser og kursansvarlig på høyt nivå (dvs. som selv har dr.grad eller tilsvarende).
- Deltakelse dominert av forskerrekrutter eller etablerte forskere/lærere. Enkelte master/hovedfagsstudenter med relevante prosjekt kan delta uten at det rokker ved nivåkravet.
- «Bestått»-kravet ved dokumentasjon svarer til et laudabelt hovedfagsnivå (som i dag defineres til karakteren B eller bedre).

Tabell 1 gir en oversikt over hvilke universitet som har inkludert en eller flere av disse retningslinjene i enten Forskrift for ph.d.-programmet; i studieplanene for opplæringsdelen i ph.d.-programmet; og/eller i interne retningslinjer for godkjenning av kurs på doktorgradsnivå. Det inkluderes her bare studieplaner og retningslinjer som hører til samfunnsvitenskapelige fakultet, samt Det utdanningsvitenskapelige fakultet ved UiO.

Tabell 1: Kriterier for godkjenning av kurs på doktorgradsnivå

	Nivåkrav på foreleser	Kvalifikasjonskrav deltakere	«Bestått»-krav på B
NTNU	Nei	Nei	Nei
UiA	Nei	Nei	Ja
UiB	Ja	Ja	Ja
UiN	Ja	Ja	Ja
UiO/SV	Ja	Ja	Ja
UiO/UV	Ja	Ja	Ja
UiS	Nei	Nei	Ja
UiT	Nei	Ja	Nei

Retningslinjene for ph.d.-programmet ved Fakultet for samfunnsvitenskap og teknologiledelse (SVT) ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet spesifiserer ikke kriterier for at kurs skal bli godkjent på doktorgradsnivå. Det gjør heller ikke de enkelte studieplanene for opplæringsdelen. Forskriften for ph.d.-graden ved NTNU fra 2005 (FOR 2005-12-07 nr 1685) presiserte at det kreves et nivå som tilsvarer karakteren B eller bedre for å bestå et emne. I 2012 revideres imidlertid denne forskriften og en av endringene som er gjort er at man har fjernet denne spesifiseringen om et beståttkrav tilsvarende karakteren B eller bedre. Man har mulighet for å sette et slikt karakterkrav i

de enkelte studieplanene. Disse skal også revideres i løpet av 2012. Eventuelle nivåkrav på forelesere eller kvalifikasjonskrav for deltakere er ikke nedfelt i skriftlige retningslinjer ved NTNU.

Ved Universitetet i Agder spesifiserer de utfyllende regler om ph.d.-graden i de tre samfunnsvitenskapelige studieretningene at «bestått»-kravet tilsvarer karakteren B eller bedre. Verken disse reglene, Forskrift for ph.d.-graden ved UiA (FOR 2002-10-24 nr 1311) eller studieplanene presiserer andre krav til kurs på doktorgradsnivå.

Ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet ved Universitet i Bergen har man interne retningslinjer på fakultetsnivå som presiserer hvilke krav som stilles til kurs på doktorgradsnivå.

Ved Fakultet for samfunnsvitenskap (FSV) Universitetet i Nordland presiserer de utfyllende retningslinjene for ph.d.-program i sosiologi kriterier for kurs på doktorgradsnivå.

Ved Universitetet i Oslo har man interne retningslinjer på fakultetsnivå som presiserer hvilke krav som stilles til kurs på doktorgradsnivå. Dette gjelder både for Det samfunnsvitenskapelige fakultet og for Det utdanningsvitenskapelige fakultet.

Forskrift for ph.d.-graden ved Universitetet i Stavanger¹ presiserer at kun emner/kurs som er bestått med karakteren B eller bedre kan inngå i opplæringsdelen. Verken denne forskriften eller programplanen for ph.d. i samfunnsvitenskap presiserer andre kriterier for godkjenning av kurs på doktorgradsnivå. Studieplanene for de ulike doktorgradsprogrammene under Det samfunnsvitenskapelige fakultet er under utarbeiding.

Forskrift for ph.d.-graden ved Universitetet i Tromsø (FOR 2009-11-19 nr 1858) presiserer hvilke krav søkere må fylle for å bli tatt opp på doktorgradskurs. Verken forskriften eller andre retningslinjer presiserer hvilke karakter som kreves for å bestå et emne på ph.d.-nivå. Man bruker imidlertid alltid eksterne sensorer på enkeltstående emner. For kurset i vitenskapsteori bruker man tilsynssensor og kurset blir evaluert hvert tredje år. Når det gjelder krav til kursansvarlig skal disse i hovedsak ha doktorgrad eller tilsvarende kompetanse, men man har ikke noen skriftlig regel om dette.

Retningslinjer for beregning av studiepoeng

Godkjenning av eksterne kurs/studiepoeng

Universitets- og høyskoleloven § 3-5, første ledd sier at «Universiteter og høyskoler som tilbyr akkrediterte studier etter denne lov, skal godskrive beståtte emner, fag, eksamener eller prøver fra andre universiteter og høyskoler som tilbyr akkrediterte studier med samme antall studiepoeng i den utstrekning de oppfyller de faglige krav for en bestemt eksamen, grad eller utdanning ved institusjonen. Vedkommende institusjon skal påse at det ikke gis dobbel uttelling for samme faginnhold.»

Videre sier Universitets- og høyskoleloven § 3-5, tredje ledd at «Universiteter og høyskoler som er akkrediterte etter denne lov avgjør selv søknader fra enkeltpersoner om godkjenning av annen høyere utdanning som faglig jevn god med utdanning som tilbys ved den enkelte institusjon».

---

¹ Vedtatt av universitetsstyret 20.12.2007

Dette innebærer at et fag/emne som er tatt ved et annet universitet eller høyskole skal godskrives med det samme antall studiepoeng som «mor-institusjonen» har kreditert kurset, men hvorvidt et eksternt kurs blir godkjent som en del av opplæringsdelen avgjøres etter en faglig vurdering ved egen institusjon.

Beregning av arbeidstimer og arbeidsmengde per studiepoeng

Når det gjelder beregning av arbeidstimer per studiepoeng er det følgende regler og retningslinjer som gjelder. Universitets- og høyskoleloven § 3-8 fastsetter at studieåret er normert til 10 måneder og at et fullt studieår er normert til 60 studiepoeng. Birkelundutvalget viser til et brev fra Universitets- og høgskolerådet (UHR) til de nasjonale fagråd, fakultetsmøter og profesjonsråd fra 2006 som sier at «dette gir en norm på 25-30 arbeidstimer for studenten per studiepoeng». Videre skriver utvalget i sin rapport at denne normen også gjelder for forskerutdanningen.

Tilsvarende anbefaler de veiledende retningslinjene vedtatt av Nasjonalt fakultetsmøte i 1997 at: «I vurderingen tas det utgangspunkt i at 3 studiepoeng (1 vekttall) svarer til ca. 2 ukers heltids arbeidsinnsats. I denne vurderingen trekker en inn tid medgått til selve undervisningen, for- og etterarbeid, og hvor arbeidskrevende dokumentasjons- eller evalueringsformene er».

Alle universiteter og høyskoler er naturligvis bundet av lovens bestemmelser om arbeidstimer per studiepoeng. Hvor stor arbeidsmengde (i form av undervisningstimer, litteraturomfang, krav til dokumentasjon/evalueringsform) man regner for 25-30 timers arbeid kan imidlertid variere.

Noen av institusjonene har valgt å inkludere en minimumsstandard for arbeidsmengde i sine retningslinjer ved å presisere et minimum antall undervisningstimer, litteraturomfang og krav til evaluering for et doktorgradskurs på 10 studiepoeng. Disse er lik eller tar utgangspunkt i eksempelet på minimumsstandard skissert i de veiledende retningslinjene fra 1997 som sier at «et kurs på tre vekttall/ni studiepoeng kan eksempelvis svare til: et undervisningsomfang på minimum 20 timer, fordelt over minimum 3 dager, inkl. et pensum/litteraturomfang på 500-700 sider, og avsluttet med et paper/essay».

Andre institusjoner har valgt å holde seg til de mer generelle beregningene over. Én begrunnelse for dette er at en minimumsstander fort kan bli tolket som fasit, og at dette ikke er ønskelig.

Det er vanskelig ut fra dette å si om beregning av studiepoeng praktiseres ulikt ved de ulike universitetene. Etter samtaler med representanter fra de ulike samfunnsvitenskapelige fakultetene synes ikke godkjenning av eksterne kurs med tilsvarende antall studiepoeng å være et generelt problem.

Veien videre

Felles veiledende retningslinjer for doktorgradskurs har blitt diskutert og vedtatt av Nasjonalt fakultetsmøte for samfunnsvitenskapelige fag allerede, men i hvilke grad de er blitt nedfelt i skriftlige retningslinjer ved de ulike SV-fakultetene varierer. Som vist i forrige del kom fakultetsmøtet i 2010 frem til at et eventuelt videre arbeid med samordning av praksis og retningslinjer med hensyn på doktorgradskurs bør diskuteres i de nasjonale fagrådene.

4 Doktorgradsprogram etter universitet

Som en del av kartleggingsarbeidet har prosjektet vært på besøk hos universitetene som tilbyr et doktorgradsprogram i samfunnsvitenskapelige fag. Basert på det vi har lært gjennom disse møtene vil denne delen gi en oversikt over institusjonenes forhold til, og arbeid med, samordning av doktorgradskurs. Universitetet for miljø- og biovitenskap er i denne omgang ikke inkludert ettersom de bare har tverrfaglige doktorgradsprogram. Noen kurs herifra kan nok likevel være av interesse for doktorgradskandidater ved de andre universitetene, særlig innenfor utviklingsstudier og geografi. Høgskolene er heller ikke inkludert i denne omgang, men også enkelte av disse arrangerer doktorgradskurs innenfor samfunnsvitenskapelige disipliner. I tillegg til informasjonen som gis i denne delen gir vedlegg 1 skjematisk oversikt over hvilke krav som stilles til opplæringsdelens sammensetning ved de ulike SV-fakultetene og hvilke type kurs som er aktuelt for kandidatene å ta ved andre institusjoner enn sin egen.

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

Om doktorgradsutdanningen ved NTNU

Det ble vedtatt en ny Forskrift for graden ph.d. ved NTNU i januar 2012, og i den sammenheng holder man nå på med en revisjon av studieplanene for opplæringsdelen under ph.d.-programmet ved Fakultet for samfunnsvitenskap og teknologiledelse (SVT). Én av endringene som er gjort i den nye forskriften er at man har fjernet spesifiseringen om at bestått-kravet på ph.d.-kurs skal svare til karakteren B eller bedre. Man har mulighet for å sette et slikt karakterkrav i de enkelte studieplanene.

SVT-fakultetet ved NTNU tilbyr en del ph.d.-program som ikke faller inn under de tradisjonelle samfunnsvitenskapelige disiplinene: Helsevitenskap, Industriell økonomi og teknologiledelse, sosialt arbeid og tverrfaglig barneforskning. Ph.d. i sosialt arbeid tilbys også av Universitetet i Stavanger. Ph.d.-programmet i industriell økonomi og teknologiledelse rekrutterer hovedsakelig ph.d.-kandidater fra eget masterprogram, men arrangerer forskerkurs som kan være av interesse for doktorgradskandidater innenfor blant annet ledelse eller entreprenørskap.

SVT-fakultet arrangerer kurs i vitenskapsteori for alle doktorgradskandidatene ved fakultetet. En planlegger også kurs i kvalitativ og kvantitativ metode som vil være et tilbud til alle kandidatene ved fakultetet. I tillegg settes det fokus på forskningsetikk. Kandidatene kan velge blant alle emner som tilbys ved fakultetet/NTNU som helhet. En hovedregel sier at 20 studiepoeng i opplæringsdelen skal tas fra kurskatalogen ved NTNU.

Holdning til samordning

For NTNU er nettportalen og derigjennom bedre informasjon det viktigste samordningstiltaket. Det legges vekt på at fagene og fagrådene må få beholde sin autonomi med hensyn til hvilke kurs de vil arrangere og det sees på som vanskelig med for mye koordinering. Det meldes også om at fagrådene bør bestemme alt som har med koordinering å gjøre.

Om forskerkurs ved SVT/NTNU

SVT-fakultetet ved NTNU planlegger allerede kurs et studieår frem i tid. Det vil si at studieplan for studieåret 2012/2013 legges nå i vår. NTNU legger alle ph.d.-kurs inn i FS. Når det gjelder antall studiepoeng per kurs har NTNU fremdeles en del kurs på 7,5 studiepoeng.

Enkelte av fagdisiplinene under SVT-fakultetet bruker en del elevatorkurs. Dette innebærer felles undervisning for ph.d.-kandidater og masterstudenter, men med tilleggspensum og tilleggssesay for doktorgradskandidatene. For ph.d.-kandidatene er disse kursene dermed en utvidet versjon av masterkurset, med en egen kode på 8000-nivå, men med samme tittel. Disse kursene går stort sett over et helt semester. Avlagte emner som inngår i mastergraden kan ikke i tillegg inngå i opplæringsdelen på ph.d.-nivå.

En utfordring fra et faglig perspektiv er at kursinnhold gjerne legges opp etter hvem som deltar på kurset og hvilke tema de har for sin avhandling. Dette fordrer et spørsmål om hvorvidt alle kurs må eller bør inkluderes i portalen. Samtidig forventes det at man informerer godt om kurs hvor man har hentet inn store gjesteforelesere, uavhengig av om en detaljert kursbeskrivelse er laget eller ikke.

Ønsker/forslag/kommentarer til prosjektet

- Det bør være én person som fortsetter å ha koordineringsansvaret for kursportalen etter at dette ettårige-prosjektet er ferdig. Hvis dette skal gjøres er det viktig at det gjøres bra, og det er viktig at man sørger for at noen holder liv i siden og oppdaterer den jevnlig. En utfordring kan være å få til gode administrative rutiner for å vedlikeholde kursportalen.
- Det er viktig at gamle kurs fjernes fra siden så fort de er holdt slik at det ikke ligger mye utdatert informasjon der som kan virke forvirrende.
- Det er ønskelig at det enten sendes ut nyhetsbrev til institusjonene etter hvert som det legges inn nye kurs i portalen, eller at det blir mulig å abonnere på nettsiden.
- Forslag om at kursportalen henter kursinformasjon fra FS og oppdateres på den måten ettersom all informasjon allerede ligger der.
- Det er viktig at administrasjonen blir tidlig informert om nye kurs av de vitenskapelige. Dette må formidles til de vitenskapelige både fra fagrådene (faglig side) og fra fakultetet (administrativ side/ledermøtet).
- Det er ønskelig med bedre informasjon om dette samordningsprosjektet og oppdatering underveis. Det foreslås at slik informasjon for eksempel legges ut på forskerkursportalens nettside.

Universitetet i Agder

Om doktorgradsutdanningen ved SV/UiA

Doktorgradsprogrammene ved Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap (SV), UiA ble opprettet mellom 2006-2010. De er per i dag organisert som tre individuelle doktorgradsprogrammer: 1) internasjonal organisasjon og ledelse, 2) informasjonssystemer og 3) offentlig administrasjon. Man arbeider nå med etableringen av ett fakultært doktorgradsprogram hvor nåværende programmer vil inngå som ulike studieretninger. Programmet internasjonal organisasjon og ledelse arrangerer

opplæringsdelen annethvert år, mens kursaktiviteten på programmene informasjonssystemer og offentlig administrasjon avhenger av etterspørsel. Forskerkursene som arrangeres ved UiA er stort sett langsgående over et semester.

Holdning til samordning

UiA er positiv til en ny nettportal hvor doktorgradskurs fra alle universiteter annonseres. De understreker videre viktigheten av at alle partnerinstitusjonene profileres tydelig på denne nettsiden.

Når det gjelder nasjonal samordning/harmonisering av retningslinjer ser man dette som vanskelig og lite ønskelig. En begrunnelse for dette er at de fagmiljøene det er mest naturlig å samarbeide med ikke nødvendigvis ligger under samfunnsvitenskapelige fakultet ved andre universiteter. Det er derfor viktig ikke å innføre retningslinjer som kan gå på tvers av retningslinjer ved andre fakulteter eller høyskoler. For studieretninger som er mer internasjonalt orientert er det viktig ikke å innføre krav til doktorgradskurs som kan gjøre det vanskelig å få godkjent kurs fra utenlandske institusjoner.

Om forskerkurs ved SV/UiA

Når det gjelder planlegging av forskerkurs 2 år frem i tid vil dette være uproblematisk å gjøre for de kursene som er faste og rullerende, mens det vil være vanskeligere for andre kurs som per i dag planlegges på semesterbasis. UiA registrerer alle sine doktorgradskurs i FS.

Hvor mange studiepoeng som gis per ph.d.-kurs ved UiA varierer. Ph.d.-programmet i informasjonssystemer opererer med kurs på 2.5, 5, eller 10 studiepoeng. Programmet offentlig administrasjon har vanligvis kurs på 5 eller 10 studiepoeng, mens ph.d.-programmet i internasjonal organisasjon og ledelse prøver å nærme seg en standard på 5 studiepoeng per kurs.

Ønsker/forslag/kommentarer til prosjektet

- Det foreslås at man legger ut lenker til utenlandske kursportaler og eventuelt til internasjonale konferanser i den nasjonale forskerkursportalen.

Universitetet i Bergen

Om doktorgradsutdanningen ved UiB

Med unntak av studieretningen sosialantropologi er det bare kurset i vitenskapsteori og etikk som er obligatorisk å følge for doktorgradskandidater ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet (SV), UiB. Når det gjelder ph.d.-kandidater i sosialantropologi har de i tillegg et obligatorisk kurs i nyere antropologisk teori. Dette er et nasjonalt kurs som arrangeres i samarbeid med Universitetet i Oslo. SV-fakultetet ved UiB arrangerer rundt 7 ph.d.-kurs i året. Studieplanene for opplæringsdelen i forskerutdanningen ved SV-fakultetet holder nå på å bli revidert.

Når det gjelder utdanningsvitenskap eller nærmere bestemt pedagogikk, faller dette inn under Det psykologiske fakultet ved UiB. Man har dermed ikke et eget doktorgradsprogram i

utdanningsvitenskap, men stipendiater ved Institutt for pedagogikk tas opp på doktorgradsprogrammet ved Det psykologiske fakultet og på de nasjonale forskerskolene NATED (utdanningsvitenskap) eller NAFOL (lærerutdanning).

Holdning til samordning

Med hensyn til nasjonal samordning av doktorgradskurs ønsker man ved UiB en reell koordinering av doktorgradskurs i tillegg til en nasjonal kursportal. Dette innebærer konkrete tiltak som sikrer at kurstilbud kommer ut til alle relevante kandidater, at man så langt det er mulig sikrer felles poenggivning, og at man forsøker å unngå dobbelthet på den måten at kurs gis samtidig eller nesten samtidig flere steder i landet.

Om forskerkurs ved SV/UiB

Når det gjelder langtidsplanlegging av forskerkurs melder UiB at dette bør være mulig å få til. Ved UiB legges alle forskerkurs inn i FS, og det foreslås at man prøver å tilrettelegge for et selvfornyende system basert på data lagt inn i FS. Antall studiepoeng per kurs varierer fra 3-10 studiepoeng.

Nasjonale portaler ved UiB

UiB er i dag vert for flere nasjonale portaler. En av disse er [Ph.d.-kurs og Workshops i Økonomi](#) som ble etablert i regi av Nasjonalt fagråd for samfunnsøkonomi. Fagrådet velger ut nasjonale kurs som blir annonsert på denne nettsiden etter innspill fra fagmiljøet ved de ulike medlemsinstitusjonene.

UiB administrerer videre den nasjonale nettverksskolen [VAM](#) (Velferd, arbeid og migrasjon), som blant annet jobber med samordning av forskerutdanning på VAM-feltet. Så langt har dette hovedsakelig innebært informasjonsformidling, men ambisjonen er å få til mer samordning/samarrangering av forskerkurs. VAM arrangerer videre nasjonale tverrfaglige samlinger for VAM-stipendiater hvor tema av felles interesse som for eksempel skriveprosessen står på dagsorden.

Til slutt administrerer også UiB en nasjonal nettverksskole i sosialantropologi. Forskerskolen er organisert som et nettverk og nettsiden er fremdeles under utarbeiding, men vil blant annet bli brukt til å annonsere forskerkurs ved partnerinstitusjonene.

Ønsker/forslag/kommentarer til prosjektet

- Det er ønskelig at man undersøker muligheten for å få midler til årlige nasjonale kandidatsamlinger etter VAM-modellen for å skape en nasjonal møteplass for doktorgradskandidatene. Man kan da rullere på hvilke fagdisiplin som møtes (ph.d.-kandidater i sosiologi ett år, i statsvitenskap et annet år osv.).
- Undersøke muligheten for å få midler til vedlikeholdelse av portalen som opprettes gjennom dette prosjektet.

- Infrastruktur og oppfølgingsrutiner som etableres gjennom dette prosjektet må meldes inn tidlig til partnerinstitusjonene slik at man får tid til å forankre dem ved de ulike fagene/institusjonene.
- Utarbeide en felles mal for å søke om godkjenning av eksterne kurs og etablere felles prosedyrer for dette.
- Utarbeide en felles mal for hvilke informasjon som legges ut på nett for hvert kurs.

Universitetet i Nordland

Venter på tilbakemelding om hvorvidt og eventuelt når de ønsker et møte.

Universitetet i Oslo

For UiO inkluderes både Det samfunnsvitenskapelige fakultet (SV) og Det utdanningsvitenskapelige fakultet (UV) ettersom begge er medlem av Det nasjonale fakultetsmøtet for samfunnsvitenskapelige fag.

Om doktorgradsutdanningen ved UiO

Med unntak for studieretningene sosialantropologi og teknologi, innovasjon og kultur (TIK) er det bare kurset i vitenskapsteori og etikk som er obligatorisk for doktorgradskandidatene ved SV å ta ved eget fakultet. Ved sosialantropologi er kurset i nyere antropologisk teori som arrangeres sammen med Universitetet i Bergen, samt et eget kurs i antropologisk metode obligatorisk. I tillegg legges det opp til at disse kandidatene tar de siste studiepoengene sine på Oslo Summer School, men det er mulig å søke om å få erstatte dette med et annet, gjerne eksternt kurs. Ved TIK er det i tillegg obligatorisk å følge kurset «Theory and History» og enten «Science and Technology Studies» eller «Innovation Studies». Ved UV er ingen av komponentene i opplæringsdelen obligatorisk å ta ved eget fakultet, men tar man et kurs ved et annet universitet som UV har et faglig definert innhold for, eksempelvis vitenskapsteori og etikk, må innholdet samsvare med UVs eget kurs. Ved SV-fakultetet ble det tilbudt 37² ph.d.-kurs i 2011, hvorav 5 var langsgående over et helt semester. UV-fakultetet arrangerer om lag 15 ph.d.-kurs hvert semester.

Holdning til samordning

Det samfunnsvitenskapelige fakultet stiller seg både positiv til forskerkursportalen og til en videre koordinering ut over dette. Hvor langt man bør gå er imidlertid usikkert ettersom man har store forskjeller mellom fagdisiplinene ved fakultetet. SV-fakultetet er interessert i at man på sikt beveger seg i retning av mer koordinering, men da må man begynne med å sette i gang prosesser for å finne ut hvordan en slik koordinering best bør skje.

Det utdanningsvitenskapelige fakultet er positiv til samordning i form av bedre informasjon om forskerkurs og en nasjonal portal hvor disse annonseres. Når det gjelder samordning av retningslinjer

---

² Ph.d.-kurs ved Psykologi er ikke regnet med her ettersom de ikke er med i prosjektet.

har UV-fakultetet allerede arbeidet med felles struktur for å bestemme antall studiepoeng per kurs og antall arbeidstimer per studiepoeng som en del av arbeidet med den nasjonale forskerskolen NATED. For UV-fakultetet vil dermed et videre arbeid med koordinering av retningslinjer bli en utvidelse av den prosessen man allerede har hatt i medlemsinstitusjonene i NATED.

Om forskerkurs ved SV og UV/UiO

Når det gjelder langtidsplanlegging av kurs varierer det hvor mange faste kurs man har innenfor de ulike fagene. Ved Institutt for samfunnsøkonomi har man noen faste kurs som kan meldes inn til en forskerkursportal i god tid, men disse går over et helt semester. De korte, konsentrerte kursene er stort sett «pop-up»-kurs. Ved Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi (ISS), Institutt for statsvitenskap og Senter for teknologi, innovasjon og kultur (TIK) er det hovedsakelig tradisjon for «pop-up» kurs. Dette vil si at en innføring av langtidsplanlegging innebærer en endring i tradisjon. Rent administrativt er ikke langtidsplanlegging noe problem, men administrasjonen er avhengig av å få den nødvendige informasjonen fra kursholderne for å kunne gjennomføre dette. Hvis man ønsker å innføre langtidsplanlegging av doktorgradskurs må det komme en melding om dette fra ledelsen. Både SV og UV-fakultetet ved UiO holder på å innføre registrering av doktorgradskurs i FS.

Antall studiepoeng per doktorgradskurs ved UiO varierer mellom disiplinene. Ved SV-fakultetet varierer kursenes omfang fra 1-10 studiepoeng, mens UV-fakultetet har tradisjon for forskerkurs på 2-5 studiepoeng.

Ønsker/forslag/kommentarer til prosjektet

UiO melder inn følgende ønsker/forslag i forbindelse med samordning av doktorgradskurs:

- Faglig ledelse må formidle et ønske om langtidsplanlegging av kurs til de vitenskapelige hvis administrasjonen skal kunne følge opp et slikt mål.
- Behov for rutiner for innmelding av doktorgradskurs til forskerkursportalen og en mal for hvilke type informasjon som må være med for hvert kurs.
- Felles mal for hvilke type informasjon som må være med på de lokale forskerkurssidene.

Universitetet i Stavanger

Om doktorgradsutdanningen ved UiS

Doktorgradsprogrammene under Det samfunnsvitenskapelig fakultet (SV) ved Universitetet i Stavanger er alle tverrfaglig orientert. De som er relevante i denne sammenheng er Studium i risikostyring og samfunnsikkerhet, studium i ledelse, økonomi og reiseliv med spesialisering i økonomi eller spesialisering i ledelse og til slutt studium i sosiologi, sosialt arbeid og kultur & samfunn. Sistnevnte hadde oppstart høsten 2011 og er dermed fremdeles i etableringsfasen. Programplan for ph.d. i samfunnsvitenskap er utarbeidet, men studieplaner for det enkelte program/spesialisering er enda ikke ferdig. Det siste ph.d.-programmet under SV-fakultetet ved UiS er studium i medisin og helse. Dette regnes ikke som relevant i denne sammenheng ettersom fagområdet ikke hører inn under Nasjonalt fakultetsmøte for samfunnsvitenskapelige fag.

I tillegg har Universitetet i Stavanger et doktorgradsprogram i utdanningsvitenskap som hører inn under Humanistisk fakultet (HF) og et tverrfaglig doktorgradsprogram i informasjonsvitenskap som hører inn under Det teknisk-naturvitenskapelige fakultet.

Holdning til samordning

SV-fakultetet ved UiS er positiv til et nasjonalt samarbeid, og melder at det også kan være interessant å dele på kursansvaret med andre universiteter ved for eksempel å holde kurs på rullering. Det er samtidig stor interesse for å få studenter fra andre universitet på egne kurs. UiS er også positiv til en nasjonal samordning av retningslinjer i forbindelse med doktorgradskurs, men eventuelle nye felles retningslinjer må selvsagt godkjennes av eget doktorgradsutvalg. En harmonisering av retningslinjer med hensyn til arbeidsmengde per studiepoeng (undervisningsomfang, pensummengde) kan tenkes å bidra til å skape tillit mellom institusjonene. Det er viktig å bygge opp en slik tillit.

Kvalifikasjonsrammeverket som skal implementeres i 2012 vil også bidra til harmonisering av retningslinjer til en viss grad.

Om forskerkurs ved SV/UiS

SV/UiS har to kurs som arrangeres fast: kurs i kvantitativ metode og kurs i kvalitativ metode. Disse er felles for alle ph.d.-programmene ved Det samfunnsvitenskapelige og Det humanistiske fakultet. Kurset i vitenskapsteori som SV-fakultetets ph.d.-kandidater kan ta ved UiS, arrangeres av HF-fakultetet. Når det gjelder substanskurs arrangeres disse i stor grad som lesekurs. Dette innebærer at kursene ikke har felles undervisning, men kan ha noen felles samlinger med en veileder. Man har ingen faste substanskurs, men arrangerer disse etter egne doktorgradskandidaters behov.

Alle forskerkursene ved UiS arrangeres som enten 5- eller 10-studiepoengkurs. Ingen av kursene arrangert ved UiS er obligatorisk for doktorgradskandidatene å ta ved UiS. Så lenge kravene til innholdet i opplæringsdelen oppfylles er det greit at kandidatene «shopper» fag ved andre universitet. Det legges vekt på viktigheten av at kandidatene får et best mulig tilbud uavhengig av hvor kursene arrangeres. Kurs som er tatt ved andre universitet skal i utgangspunktet forhåndsgodkjennes. Ettersom kullene på doktorgradsnivå er relativt små ved UiS synes fleksibilitet i forhold til forskerkurs å være viktig.

Ønsker/forslag/kommentarer til prosjektet

Har ikke meldt inn noen spesielle ønsker eller forslag.

Universitetet i Tromsø

Om doktorgradsutdanningen ved UiT

Universitetet i Tromsø er hovedkurstilbyder innenfor samfunnsvitenskapelige fag i sitt område/region. UiT tar opp doktorgradskandidater fra Høgskolen i Finmark, Høgskolen i Harstad, forskningsinstitutt med mer, og doktorgradskandidatene herfra tar gjerne kurs ved UiT. Ingen av kursene eller komponentene i opplæringsdelen er obligatorisk for doktorgradskandidatene å ta ved

UiT, men velger man å ta vitenskapsteori ved et annet universitet må kurset samsvare med kurset ved UiT. Fakultet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning (HSL) arrangerte 30 ph.d.-kurs i 2011 og arrangerer 16 ph.d.-kurs i 2012. Vanligvis er kursene arrangert som korte konsentrerte kurs, men et fåtall av kursene er langsgående over et semester.

Holdning til samordning

UiT er positiv til nasjonal samordning av doktorgradskurs. UiT er ikke bare interessert i teknisk løsning for å informere om kurs, men ønsker også samordning av retningslinjer med hensyn til beregning av studiepoeng og slik sikre at 1 studiepoeng er det samme overalt. Det pekes på at selv om alle universitet opererer med 25-30 timers arbeid per studiepoeng er det ulikt hvordan dette tolkes. Hvor mange timer arbeid regner man for eksempel for pensumlesning, hvordan telles undervisning på ph.d.-kurs som ikke er forelesninger osv. Operasjonalisering av arbeidstimer er vanskelig, både for administrasjonen og for de som lager kursene. UiT formidler et klart ønske om å holde standarden på dette området, men det må klargjøres hva denne er.

En nasjonal samordning av doktorgradskurs kan gi både bedre og flere kurs, og kanskje også mer spissede kurs. UiT er på jakt etter kurs som treffer doktorgradskandidatene. Samtidig er det bra for ph.d.-kandidatene å komme seg ut og treffe andre doktorgradskandidater. Nasjonale kurs kan være en god møteplass for dette.

Om forskerkurs ved HSL/UiT

Ved Fakultet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning ved UiT har man følgende faste kurs: 2 i vitenskapsteori, 1 i forskningsetikk og 1 i kvalitativ forskningsmetodologi. I tillegg har man etablert 2 faste kurs i formidling.

Normalt er emnekursene på 5 eller 10 studiepoeng. Vitenskapsteori og etikk er delt inn i to kurs på henholdsvis 7 og 3 studiepoeng for å få større fokus på etikk-delen. Kursene i formidling er på henholdsvis 2 og 3 studiepoeng. Disse utfyller hverandre, men istedenfor å arrangere ett stort kurs over en hel uke har man valgt å dele opp i to mindre kurs ettersom det ofte er vanskelig for doktorgradskandidatene å rydde en hel uke for å ta kurs. Det stilles krav om tilstedeværelse for å få kurset godkjent.

Når det gjelder langtidsplanlegging av kurs, annonserer man i dag kurs ca. et semester i forveien. Noe mer langtidsplanlegging skulle imidlertid være mulig ettersom mye allerede planlegges på lang sikt, men forblir taus kunnskap lenge.

UiT bruker i dag FS for ph.d.-kurs. Dette innebærer blant annet at kursene er tilgjengelig i studentportalen og at man utsteder karakterutskrift i stedet for diplom eller kursbevis for ph.d.-kurs. Dette er dermed en ren administrativ jobb. Stipendiater defineres som studenter ved UiT som sikrer dem en del rettigheter. Det er administrasjonen på fakultetsnivå som forvalter alt av ph.d.-emner og gir generell administrativ støtte til ph.d.-utdanningen. For UiT vil det være best å legge ut informasjon om egne forskerkurs i den nasjonale kursportalen selv. Det vil gi større fleksibilitet og mindre sårbarhet ettersom man ikke er avhengig av at én person skal gjøre dette. Alle ph.d.-kurs ved HSL/UiT evalueres både av deltakerne og av forelesere.

Ønsker/forslag/kommentarer til prosjektet

- Det er viktig å involvere administrasjonen i dette prosjektet. De vet ofte hvor det stopper opp rent administrativt. Det kan derfor være en god idé å samle administrative ressurspersoner jevnlig for diskusjon, og sørge for et administrativt samarbeid hvor disse har mer og bedre kontakt. Dette kan bidra til kvalitetssikring og forenkling, og hindre dobbeltarbeid.
- Man må også få til en faglig diskusjon om samordning, men dette er ikke alltid like lett.
- Det kan være en god idé å inkludere kurs i vitenskapsteori og etikk i portalen selv om hver institusjon tilbyr dette for sine egne kandidater. Er en ph.d.-kandidat for eksempel syk når kurset går ved egen institusjon vil det være lettere å finne et tilsvarende kurs et annet sted.

Oppsummering

Alle de spurte universitetene er svært positive til en nasjonal forskerkursportal, og bedre informasjon om forskerkurs. Når det gjelder samordning av retningslinjer uttrykker UiB, UiS og UiT et ønske om felles retningslinjer med hensyn til beregning av studiepoeng. Ved UiO stiller både SV- og UV-fakultetet seg positive til en større grad av koordinering, men det er stor forskjell på hvor langt de to fakultetene har kommet i en slik prosess. NTNU og UiA uttrykker at de ikke ønsker en koordinering av retningslinjer. Dette begrunnes med at en slik oppgave bør ligge til de enkelte fagene og dermed fagrådene. Viktige kurstilbydere kan være høgskoler eller andre fakultet enn de samfunnsvitenskapelige. Det argumenteres dermed for at det vil være uheldig å innføre retningslinjer som kan gjøre det vanskeligere å ta fag ved andre fakultet eller utdanningsinstitusjoner.

5 Doktorgradsprogram etter disiplin

Som en del av kartleggingsarbeidet har prosjektet hatt møte med lederne for de nasjonale fagrådene til de samfunnsvitenskapelige disiplinene. Basert på den informasjonen vi har fått gjennom disse møtene vil denne delen gi en oversikt over hva som er gjort med hensyn til samordning innenfor hver disiplin, hva som ønskes med hensyn til samordning og eventuelle utfordringer. Vi har bare inkludert fag som både har et nasjonalt fagråd under Nasjonalt fakultetsmøte for samfunnsvitenskapelige fag og som SV-fakultetene tilbyr egne doktorgradsprogram innenfor. Dette innebærer at utviklingsstudier og idrett er holdt utenfor selv om de har egne fagråd. I tillegg er psykologi holdt utenfor ettersom de hører inn under et eget profesjonsråd. Utdanningsvitenskap er inkludert etter eget ønske selv om dette doktorgradsprogrammet ikke alltid faller inn under SV-fakultets ansvarsområde ved alle universitet. Det samme gjelder for informasjonsvitenskap. Samfunnsøkonomi ønsker å diskutere hvorvidt en koordinering og/eller en felles kursportal er interessant for dem på neste fagrådsmøte. I tillegg til informasjonen som finnes i denne delen, gir vedlegg 2 en skjematisk oversikt over hvordan opplæringsdelen er strukturert for de ulike fagområdene, og hvilke type kurs doktorgradskandidatene kan ta eksternt.

Geografi

Det er per i dag ikke mye samarbeid om doktorgradskurs innenfor geografi. Institutt for geografi ved UiB arrangerer et kurs i kvalitativ metode som er populært også blant ph.d.-kandidater fra andre universitet. Samfunnsgeografi ved UiO pleier å ha et kurs på Oslo Summer School. Ellers arrangeres det andre doktorgradskurs nå og da, men man har ingen langsiktig oversikt over dette. En utfordring for geografi er at ph.d.-studentene er spredt over et stort tematisk område.

Man må per i dag i stor grad basere seg på ressurser utenfra for å arrangere kurs. Ettersom samfunnsgeografi er et veldig lite miljø i Norge anbefales alle ph.d.-kandidater å reise ut og ta kurs ved større miljøer i utlandet.

Nasjonalt fagråd i samfunnsgeografi har ikke diskutert nasjonal samordning av retningslinjer og langtidsplanlegging av doktorgradskurs tidligere, men dette er noe de vil ta opp på neste fagrådsmøte. En bedre koordinering og bedre informasjon om kurs er ønskelig. Samtidig må det diskuteres i hvilke grad man ønsker en samordning ettersom miljøene ved UiB og NTNU har en noe annen profil enn UiO. Mens de førstnevnte er opptatt av å bygge bro mellom samfunnsvitenskap og naturvitenskap, identifiserer sistnevnte seg i større grad som samfunnsgeografer. Miljøene ved NTNU, UiB og UiO har imidlertid tatt et skritt i retning av mer samarbeid gjennom en felles søknad om etablering av en forskerskole i geografi våren 2012. Denne er tenkt som en nettverksskole administrert ved NTNU.

I tillegg til UiO, UiB og NTNU har man geografimiljøer ved følgende institusjoner i Norge som bør tas hensyn til i forbindelse med en samordning eller koordinering av doktorgradskurs.

- Universitetet i Tromsø (samfunnsplanlegging)
- Universitetet i miljø- og biovitenskap
- Universitetet i Agder
- Høyskolen i Lillehammer

- Høgskolen i Sør Trøndelag
- Andre høyskoler

I tillegg har man Forum for utdanning i samfunnsplanlegging (FUS) som blant annet setter opp et ph.d.-kurs våren 2012.

Informasjonsvitenskap

Ny leder for fagråd i informasjonsvitenskap fra januar 2012 er Ragnvald Sannes ved BI. Han ønsker å diskutere spørsmål om samordning med styret for fagrådet før han kommer med en tilbakemelding om fagrådets holdning til nasjonal samordning av doktorgradskurs.

Bjørn Erik Munkvold ved UiA er nestleder for fagrådet. Han stiller seg positiv til en nasjonal kursportal, men en eventuell harmonisering av retningslinjer må skje innenfor disiplinen. Ettersom dette fagområdet ikke ligger under det samfunnsvitenskapelige fakultet ved alle universiteter, og ettersom høyskolemiljøer som for eksempel NHH er viktige samarbeidspartnere og kurstilbydere, er en samordning av retningslinjer innad på SV-fakultetet eller mellom SV-fakultet vanskelig og av liten interesse. Følgelig er nasjonal samordning en sak som bør diskuteres i Nasjonalt fagråd for informasjonsvitenskap.

Relevante doktorgradsprogram som ikke hører inn under SV-fakultet:

- Ved NTNU ligger ph.d. i informasjonsteknologi under Fakultet for informasjonsteknologi, matematikk og elektronikk.
- Ved UiO ligger ph.d. i informatikk under Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet
- Ved UiS ligger ph.d. i informasjonsteknologi under Det teknisk-naturvitenskapelige fakultet.

Ettersom Munkvold ikke er leder for Nasjonalt fagråd i informasjonsvitenskap, må dette ikke forstås som fagrådets syn. Det er likevel tatt med her som relevante innspill.

Samfunnsøkonomi

Økonomifaget etablerte i 2010 et nasjonalt kursprogram for ph.d.-studenter i økonomi. Programmet er finansiert av NFR og innebærer at det hvert år frem til 2013 arrangeres 7 nasjonale forskerkurs og 3 nasjonale workshops for ph.d.-kandidater i økonomi. Det er Nasjonalt fagråd i samfunnsøkonomi som velger ut hvilke kurs som skal inngå i dette programmet etter innspill fra de ulike utdanningsinstitusjonene. Kursportalen administreres ved UiB, men ansvaret for å arrangere kursene fordeles mellom institusjonene. For mer informasjon se <http://econphd.b.uib.no/kurs/>.

Fagrådet har imidlertid ikke midler til å fortsette å drive denne kursportalen etter 2013 ettersom dette var en engangsbevilgning fra NFR. For samfunnsøkonomi kan det, i følge tidligere leder for fagrådet Espen Bratberg ved UiB, være interessant å få opp en mer varig løsning for annonsering av forskerkurs.

Med hensyn til forskerkurs i økonomi synes NHH å være en viktig tilbyder, noe som bør tas i betraktning ved etablering av en ny portal ved SV/UiO.

For UiB sin del er samkjøring av retningslinjer lite viktig. Fra og med januar 2012 er Stein Østbye ved UiT ny leder for Nasjonalt fagråd i samfunnsøkonomi. Han ønsker å ta dette opp i fagrådets møte i september. Han er positiv til en felles nettportal, men tror i utgangspunktet ikke samordning utover dette er av interesse for samfunnsøkonomi.

Sosialantropologi

Nasjonalt fagråd for sosialantropologi har allerede diskutert nasjonal koordinering en del. Som et resultat av dette har man etablert et nasjonalt nettverk i sosialantropologi hvor man blant annet holder på å etablere en nettside for å bedre informasjonsflyten mellom de sosialantropologiske miljøene. Et annet koordineringstiltak er etableringen av et felleskurs i nyere antropologisk teori som arrangeres vekselvis av UiO og UiB. Kurset er en obligatorisk del av opplæringsdelen for ph.d.-kandidater ved de samme to universitetene, men også åpent for andre.

Det er i dag det enkelte fakultet og institutt som har myndighet til å foreta en vurdering om godkjenning av eksterne kurs. Dette er en ordning som støttes av fagrådet og det er ikke ønskelig at denne myndigheten skal fratras de enkelte institusjonene. En samordning av retningslinjer synes ut i fra dette som lite interessant for sosialantropologi. Man er imidlertid interessert i koordinering i form av bedre informasjon om aktiviteter og kurs ved andre universiteter, og man ser økt forskermobilitet mellom universitetene i Norge og det å skape noen felles møtepunkter som interessant.

De kursene som arrangeres i dag har stort sett ledig kapasitet, og alle som ønsker får delta. Innenfor sosialantropologi anses det som fullt mulig å planlegge kurs lengre frem i tid. For felleskurset i nyere antropologisk teori bruker man eksempelvis gjerne internasjonale forelesere som må bookes lang tid i forveien og man har ved slike tilfeller informasjon om kurs frem i tid. Utfordringen er å få spredt informasjonen på en god måte. Her kan den nye forskerkursportalen være nyttig. Kursene som arrangeres som en del av sommerskolen ved UiO kan også planlegges lengre tid i forveien enn det som gjøres i dag, men dette trenger man administrativ støtte til.

Ph.d.-kandidatene ved UiO oppfordres til å ta et opphold på 1-6 måneder ved en utenlandsk forskningsinstitusjon hvor de skal jobbe med avhandlingen sin. De har da også anledning til å ta kurs i løpet av denne perioden.

Sosiologi

Sosiologimiljøet i Norge som helhet er et relativt lite miljø, med varierende antall doktorgradskandidater ved de ulike lærestedene. Det er derfor viktig å få til samarbeid på tvers slik at man får nok ph.d.-kandidater på hvert kurs. Ved sosiologi er det vanlig å arrangere ph.d.-kurs med internasjonale størrelser, samtidig er man vant til å dele på de norske ressursene. Som et ledd i oppfølgingen av fagevalueringen av norsk sosiologi og utlysning av ISP-midler er det sendt flere søknader til NFR om støtte til kurs og Ph.d.-seminarer hvor det legges opp til økt samarbeid mellom sosiologimiljøene i landet.

Per i dag har man ikke noen nasjonal langtidsplanlegging av kurs innenfor sosiologi, og på institusjonsnivå er det heller ikke laget til langsiktige planer for kurs og tilbud på samme nivå som

tilfellet er på BA og MA nivå. Ph.d.-kandidater i sosiologi drar ofte ut som en del av arbeidet med avhandlingen eller i forbindelse med kurs.

Det er ikke ønskelig med en økt styring av type kurs og hvilke innretning kursene skal ha. Man er imidlertid positiv til en nasjonal forskerkursportal og derigjennom bedre informasjon om kurs til doktorgradskandidatene. Sosiologi anser det som positivt at fagrådet fortsatt får ansvar for videre koordinering og informasjon om aktuelle kurs og kursplaner. Gjennom fagrådet kan man lett holde hverandre orientert.

Statsvitenskap

For statsvitenskap finnes det allerede en nordisk portal for forskerkurs, POLFORSK: <http://polforsk.dk/>. Denne nettsiden fungerer veldig bra og det er derfor usikkert for statsvitenskap sin del hvor stort behov man har for en ny norsk nettportal. Det er videre vanlig for doktorgradskandidater i statsvitenskap å ta kurs i utlandet, og det kan derfor være vanskelig å rekruttere deltakere til kurs ved egen eller andre norske institusjoner.

For statsvitenskap er det mer interessant med en nasjonal samordning av retningslinjer for forskerkurs. I 2009 ble det derfor fremmet et forslag for nasjonalt fagråd i statsvitenskap om harmonisering med hensyn til antall studiepoeng per kurs og utforming av studieplaner (opplæringsdelens sammensetning). Dette vil gjøre det lettere for ph.d.-kandidater å ta kurs ved andre norske universiteter. Forslaget ble godt mottatt, men det er usikkert om dette har ført til noen endringer i praksis. Det ble også diskutert mulighet for å fordele ansvar for undervisningstilbud mellom universitetene, men dette anses som vanskelig.

Utdanningsvitenskap

For utdanningsvitenskap er en nasjonal portal for forskerkurs en god idé. Ettersom utdanningsvitenskap til dels består av små miljøer, kan det være nyttig med samordning i form av kurs som utfyller hverandre slik at ikke alle universiteter trenger å arrangere alle typer kurs. En nasjonal portal vil også være nyttig for veiledere som skal anbefale kurs for sine kandidater.

Utdanningsvitenskap har allerede to nasjonale forskerskoler, NATED (utdanningsvitenskap) og NAFOL (lærerutdanning). Disse arrangerer en del forskerkurs som er åpne for andre doktorgradskandidater. Instituttene får ingen ekstra støtte for å arrangere kurs, men det fokuseres på at dette er en god måte å profilere eget miljø og skape seg et godt rennommé. Hvilke type kurs som arrangeres er personavhengig. Når det gjelder nasjonale kurs kunne det vært en god idé at noen av disse arrangeres i forbindelse med årlige fagkonferanser. Ettersom forskere og doktorgradskandidater allerede er mye på farten er det viktig at dette ikke blir enda en ting man bør få med seg, men at man finner en balanse. Tidspunktet for nasjonale kurs bør videre sees i sammenheng med nordiske og europeiske konferanser.

Nasjonal samordning av doktorgradskurs har ikke vært diskutert i fagrådet de siste to årene, men dette vil bli satt på dagsorden på førstkommende møte i begynnelsen av mai 2012.

Oppsummering

Det er bare de nasjonale fagrådene for sosialantropologi og for statsvitenskap som har diskutert nasjonal samordning av doktorgradskurs tidligere. Resultatet av disse diskusjonene er at sosialantropologi er positiv til en nasjonal forskerkursportal mens statsvitenskap heller ønsker en samordning av retningslinjer. De andre fagområdene er positiv til en nasjonal forskerkursportal og bedre informasjon om kurs til doktorgradskandidatene. Ved sosiologi er man vant til samarbeid mellom miljøene, men man ser gjerne at koordineringsansvaret ligger til fagrådet. Geografi, informasjonsvitenskap, samfunnsøkonomi og utdanningsvitenskap signaliserer at de vil diskutere nasjonal samordning på neste fagrådsmøte.

6 Forslag³ til tiltak for nasjonal koordinering

I vurderingen av hvilke forslag til tiltak prosjektet skal komme med har vi tatt utgangspunkt i spørsmålet om hvilke grad av koordinering som er ønskelig og mulig å få til. Holdningen hos universitetene prosjektet har besøkt varierer betydelig på dette punktet. Alle er positive til koordinering i form av en felles nasjonal forskerkursportal som vil gi bedre informasjon om doktorgradskurs ved de ulike utdanningsinstitusjonene. Flere er positive til en større grad av koordinering ut over en slik portal, som kan innebære koordinering av retningslinjer for beregning av studiepoeng eller det kan dreie seg om samarbeid om forskerkurs på tvers av universitet. Andre ser på en videre koordinering ut over forskerkursportalen som fagrådernes domene og ansvarsområde.

Sistnevnte posisjon ble også tatt av Nasjonalt fakultetsmøte for samfunnsvitenskapelige fag i 2008 da man sluttet seg til anbefalingene fra Birkelundutvalget hvor det blant annet fremgår at «ansvar for den nasjonale koordineringen ligger hos de nasjonale fagrådene». Denne ble bekreftet i 2010 da Nasjonalt fakultetsmøte kom til enighet om at «Fagrådene bør fortsatt være rammen for disiplinenes fagforvaltning på tvers av institusjonene, inkludert nasjonal koordinering av doktorgradskurs og samordning av standarder for uttelling av studiepoeng».

Med dette som utgangspunkt vil prosjektet foreslå følgende tiltak for nasjonal koordinering:

- Prosjektet foreslår å bruke USITs webtjenester for å opprette en nasjonal forskerkursportal for samfunnsvitenskapelige fag på UiOs nettsider med adresse <http://www.phdcourses-socsci.uio.no/>. Portalen opprettes med engelsk som hovedspråk etter innspill fra Fakultetsmøtet 22. mai 2012. Portalen vil være rimelig å opprette, lett å redigere og gi en brukervennlig oversikt over doktorgradskurs. Det er per i dag ikke utviklet en løsning for å hente ut informasjon fra FS for å oppdatere portalen slik flere av institusjonene har foreslått.
- Prosjektet foreslår at følgende krav må være møtt for kurs som skal inkluderes i forskerkursportalen: Kursene må være åpne for andre doktorgradskandidater enn institusjonens egne og kursene skal ha eksamens-/dokumentasjonskrav og må være konsentrert i tid.
- I tillegg til å sortere doktorgradskurs etter arrangør i forskerkursportalen bør kursene også sorteres etter fagområde. Dette gjøres ved å merke hvert kurs med en eller flere emneord. Ettersom portalen opprettes på engelsk, må emneordene også være på engelsk. Etter innspill fra Fakultetsmøtet foreslår prosjektet følgende emneord:

---

³ Forslagene er i denne versjonen er redigert i tråd med innspillene prosjektet fikk fra Det nasjonale fakultetsmøtet for samfunnsvitenskapelige fag 22. mai 2012.

- Community Planning	- Media Studies
- Culture and Society	- Philosophy of science
- Development Studies	- Psychology
- Dissemination	- Political Science
- Economics	- Research Methodology
- Educational Science	- Risk Management and Societal Safety
- Environment and climate	- Social Anthropology
- Ethics	- Social Work
- Geography	- Sociology
- Information Science	- Teacher Education
- Innovation and Technology	
- Management	

- Prosjektet ber fakultetsmøtet oppnevne én institusjon til å ha koordinatoransvar for forskerkursportalen. Arbeidsmengden estimeres å tilsvare en 20 % stilling. For en ansatt med lønnstrinn 65 innebærer dette en total kostnad på kr 176 389 per år (før lønnsoppgjøret våren 2012).
- Prosjektet foreslår at alle partnerinstitusjonene bidrar til finansiering av koordinatorstillingen. Kostnadene kan eksempelvis fordeles etter antall stipendiater på institusjonens ph.d.-program.
- Prosjektet foreslår at alle partnerinstitusjonene bidrar til å holde portalen oppdatert og ved like. Dette innebærer at hver institusjon må sette av ressurser til dette. Arbeidets omfang vil avhenge av antall doktorgradskurs institusjonen arrangerer. Se koordinerings- og oppfølgingsrutiner for mer detaljert informasjon om partnerinstitusjonenes oppgaver.
- Prosjektet foreslår at det etableres et administrativt nettverk for det videre arbeidet med forskerkursportalen hvor hver partnerinstitusjon oppnevner én administrativ kontaktperson som medlem. Se koordinerings- og oppfølgingsrutiner for mer detaljert informasjon.
- Prosjektet ber på vegne av Nasjonalt fakultetsmøte i samfunnsvitenskapelige fag de nasjonale fagrådene for de samfunnsvitenskapelige disiplinene om å diskutere videre koordinering og samordning i tråd med Birkelundutvalgets anbefalinger. Forslag til saksfremlegg gitt i vedlegg 3.
- Prosjektet foreslår at prosjektets partnerinstitusjoner formidler et ønske om større grad av langtidsplanlegging av kurs til sine vitenskapelige ansatte. For at langtidsplanlegging av kurs skal bli mulig i større grad enn i dag må et ønske om dette formidles til, og forankres hos, de vitenskapelige ansatte. Administrasjonen er avhengig av utdypende informasjon om kurs fra kursholdere for å kunne gjøre sin del av jobben. Samtidig skal man opprettholde noe fleksibilitet slik at man også kan arrangere kurs mer spontant, for eksempel ved besøk av gjesteforskere.

Prosjektet har hovedsakelig foreslått tiltak knyttet til den nasjonale forskerkursportalen. Det eneste forslaget som rører ved en mer omfattende koordinering er forslaget om at Birkelundutvalgets anbefalinger bør diskuteres videre i de nasjonale fagrådene. Ut over dette vil et mer omfattende koordineringsarbeid kreve oppfølging over lengre tid enn denne prosjektperioden og dermed også økte ressurser. Er dette ønskelig kan en slik oppgave ligges til den overnevnte koordinatorstillingen, som da må få sin stillingsprosent oppjustert tilsvarende.

7 Koordinerings- og oppfølgingsrutiner for forskerkursportalen

I arbeidet med koordinerings- og oppfølgingsrutiner har prosjektet stått mellom to valg, å utarbeide rutiner som baserer seg på at portalen skal driftes og oppdateres av én institusjon alene eller at portalen driftes som et samarbeidsprosjekt hvor prosjektets partnerinstitusjoner alle bidrar med å oppdatere denne.

Ettersom man ikke har ekstra midler til å drifte portalen etter 2012 anbefaler prosjektet at portalen driftes som et samarbeidsprosjekt og at alle medlemsinstitusjonene bidrar til å oppdatere portalen. Slik får man på en best mulig måte delt på den ekstra kostnaden og arbeidsmengden det er å drive en slik portal. Samtidig kan en slik desentralisering bidra til at flere får et tilhørighetsforhold til portalen som igjen kan bidra til at den brukes mer aktivt og at det informeres mer aktivt om den. En desentralisering gir også større fleksibilitet og mindre sårbarhet ettersom man ikke er avhengig av én person for å få oppdatert innholdet.

Med dette som utgangspunkt foreslår prosjektet følgende koordinerings- og driftsrutiner av forskerkursportalen:

Webredaktør ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet, Universitetet i Oslo:

- Ettersom portalen ligger på uio.no vil redaktøransvar for forskerkursportalen ligge til webredaktør ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet ved UiO.
- Dette innebærer ikke at webredaktør ved SV-UiO har ansvar for å holde portalen oppdatert, men at vedkommende skal involveres ved større endringer eller eventuell videreutvikling av portalen.
- Webredaktør ved SV-UiO er kontaktleddet til Universitetets senter for informasjonsteknologi (USIT) og er den som får beskjed hvis det gjennomføres tekniske endringer på UiOs webplattform som påvirker forskerkursportalen.
- Webredaktør ved SV-UiO er kontaktperson for administrativ koordinator for forskerkursportalen ved spørsmål vedrørende de web-tekniske sidene ved portalen.

Det administrative nettverket:

- Det administrative nettverket ledes av en koordinator som har 20 % av sin stilling satt av til dette arbeidet.
- Hver partnerinstitusjon oppnevner en kontaktperson til et administrativt nettverk. Vedkommende vil ha det overordnede ansvaret for at eget fakultet bidrar til å holde forskerkursportalen oppdatert.

- Det administrative nettverket vil være koordinators kontaktpunkter ved de enkelte institusjonene.
- Medlemmene av det administrative nettverket er kontaktperson for henvendelser vedrørende forskerkursportalen innad på egen institusjon.

Administrativ koordinator for forskerkursportalen:

- Koordinator for portalen har et overordnet ansvar for at portalen holdes oppdatert og ved like.
- Koordinator har ansvar for oppdatering av den generelle informasjonen i portalen og eventuelle strukturendringer.
- Koordinator vil være kontaktperson for det administrative nettverket, koordinator for arbeidet med portalen, gi kontaktpersoner og forskningskonsulenter ved partnerinstitusjonene tilgang til å redigere i portalen og gi opplæring i, og brukerstøtte for webløsningen Vortex som brukes for portalen.
- Koordinator er kontaktperson for andre utdanningsinstitusjoner enn partnerinstitusjonene som ønsker å publisere enkeltkurs i forskerkursportalen eller som ønsker å ta del i forskerkursportalen på en mer permanent basis.
- Koordinator har ansvar for at det inngås skriftlig avtale mellom partnerinstitusjonene om at alle som ønsker å publisere sine kurs på jevnlig basis i forskerkursportalen skal bidra til vedlikehold av denne og til finansiering av koordinatorstillingen.
- Koordinator er kontaktperson for andre eksterne aktører.

Partnerinstitusjonene:

- Partnerinstitusjonene er per 7.5.2012 De samfunnsvitenskapelige fakultetene ved følgende universitet: Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU), Universitetet i Agder (UiA), Universitetet i Bergen (UiB), Universitetet i Nordland (UiN), Universitetet i Oslo (UiO), Universitetet i Stavanger (UiS) og Universitetet i Tromsø (UiT), samt Det utdanningsvitenskapelige fakultet ved UiO.
- Hver partnerinstitusjon har ansvar for å legge inn egne kurs i portalens kurskatalog så fort informasjon om nye ph.d.-kurs er tilgjengelig (og eventuelt fjerne kurs som er overstått). Dette innebærer at hver institusjon må sette av ressurser til dette. Arbeidets omfang vil avhenge av antall doktorgradskurs institusjonen arrangerer.

- Hver partnerinstitusjon har ansvar for at egen kontaktinformasjon og annen informasjon vedrørende egen institusjon i portalen til en hver tid er oppdatert.
- Hver partnerinstitusjon bestemmer selv hvordan ansvaret for oppdatering av portalen fordeles innad på egen institusjon, om dette ansvaret skal ligge hos kontaktperson eller hos flere forskningskonsulenter.
- Følgende informasjon må være med for hvert kurs i forskerkursportalen: Tittel på kurs, tidspunkt, arrangør, hovedforeleser/kursansvarlig og fagområde. I tillegg lenkes hvert kurs opp til en lokal kursnettside med mer utfyllende informasjon.
- Hver partnerinstitusjon legger ut lenke til den nasjonale forskerkursportalen på egne forskerkursnettsider.
- Prosjektet oppfordrer hver institusjon til tidlig å legge ut utfyllende informasjon på egne kursnettsider som gjør det enklere for andre utdanningsinstitusjoner å forhåndsgodkjenne kursene for egne kandidater. Det vil si følgende informasjon: Tittel på kurs, antall studiepoeng, tittel og navn på kursansvarlig og hovedforeleser, tid og sted, pensumomfang, krav til dokumentasjon og antall timer undervisning.
- I tillegg oppfordrer prosjektet hver institusjon til tidlig å legge ut følgende informasjon på egne kursnettsider for å gjøre det enklere for doktorgradskandidatene å planlegge opplæringsdelen sin: kontaktperson for kurset, informasjon om påmelding og påmeldingsfrist, informasjon om tema for kurset og læringsmål.

Vedlegg 1: Eksisterende programstruktur etter universitet

Oversikten inkluderer bare samfunnsvitenskapelige studieretninger under de samfunnsvitenskapelige fakultetene ved hver institusjon. For fakultet med stort antall doktorgradsprogram er ikke nødvendig alle program inkludert i oversikten, men denne vil likevel gi et bilde av eksisterende programstruktur.

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

Fag	Samfunnsgeografi	Samfunnsøkonomi	Sosialantropologi	Sosiologi	Statsvitenskap	Utdanningsvitenskap	Utdanningsvitenskap	Tverrfaglig
Navn	Ph.d.-programmet i geografi	Ph.d.-programmet i samfunnsøkonomi	Ph.d.-programmet i sosialantropologi	Ph.d.-programmet i sosiologi	Ph.d.-programmet i statsvitenskap	Ph.d.-programmet i pedagogikk	Ph.d.-programmet i profesjonsforskning med innretning mot lærerutdanning og skole.	Ph.d.-programmet i industriell økonomi og teknologiledelse ⁴
Struktur opplæringsdel	Vit.teori (10 sp) Metode (5-10 sp) Teori/substans (10-15 sp)	Vit.teori (5 sp) Økonometrisk metode (10 sp) Valgfrie emner (30 sp)	Vit.teori (10 sp) Metode (10 sp) Teori-/substanskurs (10 sp)	Vit.teori (10 sp) Metode (10 sp) Teori/substansielle kurs (10 sp).	Vit.teori (10 sp) Metode (10 sp) Teori/substansielle kurs (10 sp).	Vit.teori (10 sp) Metode (10 sp) Teori/substans (10 sp)	Vit.teori (10 sp) Metode (10 sp) Teori/faglig emne (10 sp)	Vit.teori Metode Teori
Faglig formidling	Krav	Krav	Krav	Krav	Krav	Krav	Krav	Krav
Obligatorisk	20 sp - vit.teori - ikke spesifisert	20 sp - vit.teori - ikke spesifisert	20 sp - vit.teori - ikke spesifisert	20 sp - vit.teori - ikke spesifisert	20 sp - vit.teori - ikke spesifisert	20 sp - vit.teori - ikke spesifisert	20 sp - vit.teori - ikke spesifisert	20 sp - vit.teori - ikke spesifisert
Mulig å ta eksternt	10 sp - ikke spesifisert	25 sp - ikke spesifisert	10 sp - ikke spesifisert	10 sp - ikke spesifisert	10 sp - ikke spesifisert	10 sp - ikke spesifisert	10 sp - ikke spesifisert	10 sp - ikke spesifisert
Sum sp	30	45	30	30	30	30	30	30

⁴ Søkere til dette programmet skal ha forkunnskaper tilsvarende siv.ing. eksamen (master i teknologi) fra Institutt for industriell økonomi og teknologiledelse under Fakultet for samfunnsvitenskap og teknologiledelse ved NTNU.

Universitetet i Agder

	Informasjonsvitenskap	Statsvitenskap	Økonomi
Navn	Ph.d. i informasjonssystem	Ph.d. i offentlig administrasjon	Ph.d. i internasjonal organisasjon og ledelse
Struktur opplæringsdel	Vitenskapsteori (del av metode) Metode (20 sp) Kjernekurs (15 sp) Spesialisering (10 sp) Avhandlingsseminar (del av metode)	Vit.teori (5 sp) Metode (10 sp) "kjernekurs" (10 sp) Spesialisering (10 sp) Avhandlingsseminar (2,5 sp)	Vit.teori (del av metode) Metode (20 sp) Kjernekurs (30 sp) Spesialisering (10 sp)
Faglig formidling	Ikke krav	Ikke krav	Ikke krav
Obligatorisk	30 sp - vit.teori - metode - kjernekurs - avhandlingsseminar	17,5 sp - vit.teori - kjernekurs, - avhandlingsseminar	50 sp - vit.teori - kjernekurs - metode
Mulig å ta eksternt	15 sp - metode - spesialisering	20 sp - metode - spesialisering	10 sp - spesialisering
Sum sp	45	37,5	60

Universitetet i Bergen

Fag	Informasjonsvitenskap	Samfunnsgeografi	Samfunnsøkonomi	Sosialantropologi	Sosiologi	Stv/ adm.org.	Stv/ sam.pol.
Navn	Studieretning informasjon- og medievitenskap	Studieretning geografi og studieretning systemdynamikk	Studieretning samfunnsøkonomi	Studieretning sosialantropologi	Studieretning sosiologi	Studieretning administrasjon og organisasjonsvitenskap	Studieretning sammenliknende politikk
Struktur opp læringsdel	Vitenskaps teori og etikk (10 sp) Metode (5-10 sp) Faglig teori (5-10 sp)	Vit.teori og etikk (10 sp) Metode (5-10 sp) Faglig teori (5-10 sp)	Vit.teori og etikk (10 sp) Økonomisk teori og metode (45-47 sp)	Vit.teori og etikk (10 sp) Metode (9 sp) Faglig teori (9 sp)	Vit.teori og etikk (10 sp) Metode (9 sp) Faglig teori (9 sp)	Vit.teori og etikk (10 sp) Metode (9 sp) Faglig teori (9 sp)	Vit.teori og etikk (10 sp) Metode (9 sp) Faglig teori eller substanskurs (9 sp)
Faglig formidling	3 sp	3 sp	3-5 sp	3 sp	3 sp	3 sp	3 sp
Obligatorisk	10 sp - vit. teori og etikk	10 sp - vit.teori og etikk	10 sp -vit.teori og etikk	19 sp - vit.teori og etikk - nyere sosialantropologisk teori	10 sp - vit.teori og etikk	10 sp -vit.teori og etikk	10 sp - vit.teori og etikk
Mulig å ta eksternt	17 sp - metode -teori	20 sp - metode - faglig teori	45-47 sp - teori - metode	9 sp - metode	18 sp - metode - teori	18 sp - metode - teori	18 sp - metode - teori
Sum sp	30	30	60	30	30	30	30

Universitetet i Nordland

Fag	Sosiologi
Navn	Ph.d.-program i sosiologi
Struktur opplæringsdel	Vitenskapsteori (10 sp) Metode (7,5-10 sp) Fagemner (7,5-12,5 sp)
Faglig formidling	Ikke nevnt i retningslinjene
Obligatorisk	0 sp
Mulig å ta eksternt	30 sp
Sum sp	30

Universitetet i Oslo

Fag	Samfunns-geografi	Samfunns-økonomi	Sosial-antropologi	Sosiologi	Statsvitenskap	Utdanningsvitenskap	Annet
Navn	Doktorgrads utdanning i samfunnsgeografi	The Ph.d. programme in Economics	Studieretning sosialantropologi	Doktorgrads utdanning i sosiologi	Studieretning statsvitenskap	Ph.d.-programmet ved Det utdanningsvitenskapelige fakultet	Ph.d.-program ved senter for teknologi, innovasjon og kultur
Struktur opplæringsdel	Vit.teori og etikk (6/5 ⁵ sp) Metode (5 sp) Teori (5 sp) Frie studiepoeng (8/9 sp)	Vit.teori og etikk (6 sp) Økonometri (10 sp) Mikroøkonomi (10 sp) Makroøkonomi (10 sp) Valgfrie kurs (9 sp)	Vit.teori og etikk (5 sp) Metode (5 sp) Faglig teori (10 sp) Oslo School of Comparative Social Sciences (10 sp)	Vit.teori og etikk (6/5 ⁶ sp) Metode (5 sp) Sosiologisk teori (5 sp) Valgfri del (8/9 sp)	Vit.teori og etikk (6 sp) Metode (10 sp) Substanskurs (10 sp) Doktorgrads seminar (3 sp)	Vit.teori (7sp) Etikk (3 sp) Kvalitativ metode (5 sp) Kvantitativ metode (5 sp) Valgfri del (10 sp)	Vit.teori og etikk (6 sp) Theory and history (5 sp) Science and Technology Studies (5 sp) eller Innovation Studies (5 sp) Valgfrie kurs (10 sp) Ph.d.-seminar (5 sp)
Faglig formidling	6 sp avhandlingsseminar	Krav	Krav	6 sp avhandlingsseminar	1 sp konferanse-deltakelse	Krav	Krav
Obligatorisk	6/5 sp - vit.teori og etikk	6 sp - vit.teori og etikk	30 sp - vit.teori og etikk - nyere sosialantropologisk teori - antropologisk metode - Oslo summer School (OSS)	6/5 sp - vit.teori og etikk	9 sp - vit.teori - dok.gr.sem	20 sp - ikke spesifisert	20 sp - vit.teori og etikk - theory and history (5sp) - Science and Techn. Studie eller Innovation Studies - ph.d.-seminar
Mulig å ta eksternt	18/19 sp - metode - teori - frie studiepoeng	39 sp - økonometri - mikroøk - makroøk - valgfrie	10 sp kan søke om å erstatte OSS med annet kurs	18/19 sp - metode - teori - valgfri del	20 sp - metode - substans	10 sp - ikke spesifisert	10 sp - valgfrie kurs
Sum sp	30	45	30	30	30	30	30

⁵ For kandidater med oppstart før 2011 vil fakultetets felleskurs i vitenskapsteori gå uten etikk-delen og omfanget vil da være 5 studiepoeng.

⁶ For kandidater med oppstart før 2011 vil fakultetets felleskurs i vitenskapsteori gå uten etikk-delen og omfanget vil da være 5 studiepoeng.

Universitetet i Stavanger

Fag	Tverrfaglig/ økonomi	Tverrfaglig	Tverrfaglig / ledelse	Tverrfaglig
Navn	Studium i ledelse, økonomi og reiseliv med spesialisering i økonomi	Studium i sosiologi, sosialt arbeid og kultur & samfunn ⁷ .	Studium i ledelse, økonomi og reiseliv, med spesialisering i ledelse.	Ph.d.-program i risikostyring og samfunnssikkerhet SV ⁸
Struktur opplærings del	Vitenskapsteori (10 sp) Metode (10 sp) Spesialisering (10 sp) Økonometri (10 sp)	Vitenskapsteori (10 sp) Metode (10 sp) Spesialisering (10 sp)	Vitenskapsteori (10 sp) Metode (10 sp) Spesialisering (10 sp)	Vitenskapsteori (10 sp) Metode (10 sp) Substans (10 sp)
Faglig formidling	Krav	Krav	Krav	Krav
Obligatorisk	0 sp	0 sp	0 sp	0 sp
Mulig å ta eksternt	40 sp	30 sp	30sp	30 sp
Sum sp	40	30	30	30

⁷ Programmet har tre spesialiseringer: 1) sosiologi, 2) sosialt arbeid som inkluderer spesialpedagogikk og 3) kultur & samfunn som er tverrfaglig sammensatt

⁸ En del av doktorgradsprogrammet «Risikostyring og samfunnssikkerhet», som er et tverrvitenskapelig samarbeid mellom Det samfunnsvitenskapelige og Det teknisk-naturvitenskapelige fakultet.

Universitetet i Tromsø

Fag	Informasjonsvitenskap	Sosialantropologi	Sosiologi	Statsvitenskap	Pedagogikk	Tverrfaglig
Navn	Studieretning dokumentasjonsvitenskap	Studieretning sosialantropologi	Studieretning sosiologi	Studieretning statsvitenskap	Studieretning pedagogikk	Studieretning samfunnsplanlegging og kulturforståelse
Struktur opplæringsdel	Vit. teori og etikk (10 sp) Teori og metode (15 sp)	Vitenskapsteori og etikk (10 sp) Fagspesifikk teori og metode (15 sp)	Vitenskapsteori og etikk (10 sp) Fagspesifikk teori og metode (15 sp)	Vitenskapsteori og etikk (10 sp) Fagspesifikk teori og metode (15 sp)	Vitenskapsteori og etikk (10 sp) Fagspesifikk teori og metode (15 sp)	Vitenskapsteori og etikk (10 sp) Fagspesifikk teori og metode (15 sp)
Faglig formidling	5 sp	5 sp	5 sp	5 sp	5 sp	5 sp
Obligatorisk	0 sp -ingen kurs er obligatorisk å ta ved UiT	0 sp -ingen kurs er obligatorisk å ta ved UiT	0 sp -ingen kurs er obligatorisk å ta ved UiT	0 sp -ingen kurs er obligatorisk å ta ved UiT	0 sp -ingen kurs er obligatorisk å ta ved UiT	0 sp -ingen kurs er obligatorisk å ta ved UiT
Mulig å ta eksternt	30 sp	30 sp	30 sp	30 sp	30 sp	30 sp
Sum sp	30	30	30	30	30	30

Vedlegg 2: Eksisterende programstruktur etter disiplin

Vedlegg 2 gir en oversikt over programstruktur for ph.d.-programmene sortert etter disiplin.

Disiplinene som er inkludert er valgt ut i tråd med de samfunnsvitenskapelige nasjonale fagrådene. I tillegg har vi til slutt tatt med noen tverrfaglige programmer med klare disiplinelementer.

Geografi

	NTNU	U i A	UiB	U i N	UiO/SV	U i S	U i T
Navn	Ph.d.-programmet i Geografi	-	Studieretning geografi og studieretning systemdynamikk	-	Doktorgradsutdanning i samfunnsgeografi	-	-
Struktur opplæringsdel	Vitenskapsteori (10 sp) Metode (5-10 sp) Teori/substans (10-15 sp)		Vitenskapsteori og etikk (10 sp) Metode (5-10 sp) Faglig teori (5-10 sp)		Vitenskapsteori og etikk (6/5 ⁹ sp) Metode (5 sp) Teori (5 sp) Frie studiepoeng (8/9 sp)		
Faglig formidling	Krav		3 sp		6 sp Avhandlingsseminar		
Obligatorisk	20 sp - vitenskapsteori - valgfritt		10 sp - vitenskapsteori og etikk		6/5 sp - vitenskapsteori og etikk		
Mulig å ta eksternt	10 sp - valgfritt		20 sp - metode - faglig teori		18/19 sp - metode - teori - frie studiepoeng		
Sum sp	30		30		30		

⁹ For kandidater med oppstart før 2011 vil fakultetets felleskurs i vitenskapsteori gå uten etikk-delen og omfanget vil da være 5 studiepoeng.

Informasjonsvitenskap

	NTNU ¹⁰	UiA	UiB	U i N	UiO ¹¹	UIS ¹²	UiT
Navn	Ph.d. i informasjonsteknologi	Ph.d. i informasjonssystem	Studieretning informasjon- og medievitenskap	-	Ph.d. i informatikk	Ph.d.-program i informasjonsteknologi	Studieretning dokumentasjonsvitenskap
Struktur opplæringsdel	30 sp ikke spesifisert I tillegg: Informasjonsteknologiske emner 7,5 sp	Vitenskapsteori (del av metode) Metode (20 sp) Kjernekurs (15 sp) Spesialisering (10 sp) Avhandlingsseminar (del av metode)	Vitenskapsteori og etikk (10 sp) Metode (5-10 sp) Faglig teori (5-10 sp)	-	Vit. teori, etikk og vitenskapsmetode (5 sp) Realfag (20 sp)	Vit. teori og etikk (10 sp) Metode og teorikurs velges med råd fra veileder	Vit. teori og etikk (10 sp) Teori og metode (15 sp)
Faglig formidling	Krav	Krav	3 sp		Ikke krav	Krav	5 sp
Obligatorisk	20 sp - ikke spesifisert hvilke	30 sp - vit.teori - kjernekurs - metode	10 sp - vit.teori og etikk	-	20 sp - vit.teori og etikk - ikke spesifisert	10 sp - vit.teori og etikk	0 sp
Mulig å ta eksternt	10 sp - ikke spesifisert hvilke	15 sp - spesialisering - metode	17 sp - metode - teori	-	10 sp - ikke spesifisert	20 sp -metode -teori	30 sp
Sum sp	30	45	30		30	30	30

¹⁰ Ph.d. i informasjonsteknologi ligger under Institutt for datateknikk og informasjonvitenskap ved Fakultet for informasjonsteknologi, matematikk og elektronikk.

¹¹ Ph.d. i informatikk ligger ved Institutt for informatikk under Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet.

¹² UIS har en doktorgrad i informasjonsteknologi under Det teknisk-naturvitenskapelige fakultet.

Samfunnsøkonomi

	NTNU	UiA	UiB	U i N	UiO/SV	UIS	UiT ¹³
Navn	Ph.d.-programmet i samfunnsøkonomi	Ph.d. i internasjonale organisasjon og ledelse	Studieretning samfunnsøkonomi	-	The Ph.d. programme in Economics	Studium i ledelse økonomi og reiseliv med spesialisering i økonomi	Ph.d.-program i naturvitenskap og samfunnsvitenskap, studieretning samfunnsøkonomi
Struktur opplæringsdel	Vit.teori (5 sp) Økonometrisk metode (10 sp) Valgfrie emner (30 sp)	Vit.teori (del av metode) Metode (20 sp) Kjernekurs (30 sp) Spesialisering (10 sp)	Vit.teori og etikk (10 sp) Økonomisk teori og metode (45-47 sp)		Vit.teori og etikk (6sp) Økonometri (10 sp) Mikroøkonomi (10 sp) Makroøkonomi (10 sp) Valgfrie kurs (9 sp)	Vit.teori (10sp) Økonometri (10sp) Metode (10 sp) Spesialisering (10 sp)	- Studieplan under utarbeiding
Faglig formidling	Krav	Krav	3-5 sp		Krav	Krav	
Obligatorisk	20 sp -vit.teori -valgfritt	50 sp - vit.teori - metode - kjernekurs	10/9 sp -vit.teori og etikk		6 sp - vit.teori og etikk	0 sp	
Mulig å ta eksternt	25 sp - valgfritt	10 sp spesialisering	45-47 sp - teori - metode		39 sp - økonometri - mikroøk - makroøk - valgfrie kurs	40 sp	
Sum sp	45	60	60		45	40	30

¹³ Ligger under Fakultet for biovitenskap, fiskeri og økonomi

Sosialantropologi

	NTNU	U I A	UIB	U I N	UiO/SV	U I S	UIT
Navn	Ph.d.-programmet i sosialantropologi	-	Studieretning sosialantropologi	-	Studieretning sosialantropologi	-	Studieretning sosialantropologi
Struktur opplæringsdel	Vit.teori (10 sp) Metode (10 sp) Teori-/substans-kurs (10 sp)		Vit.teori og etikk (10 sp) Metode (9 sp) Faglig teori (9 sp)		Vit.teori og etikk (5 sp) Metode (5 sp) Faglig teori (10 sp) Oslo School of Comparative Social Sciences (10 sp)		Vit.teori og etikk (10 sp) Fagspesifikk teori og metode (15 sp)
Faglig formidling	Krav		3 sp		Krav		5 sp
Obligatorisk	20 sp - vitenskapsteori - valgfritt		19 sp - vitenskapsteori og etikk - nyere sosial-antropologisk teori		30 sp - vitenskapsteori og etikk - nyere sosial-antropologisk teori - antropologisk metode - Oslo summer School (OSS)		0 sp
Mulig å ta eksternt	10 sp - valgfritt		9 sp - faglig teori		10 sp - kan søke om å erstatte OSS med annet kurs		30 sp
Sum sp	30		30		30		30

Sosiologi

	NTNU	U i A	UiB	UiN	UiO/SV	UiS	UiT
Navn	Ph.d.-programmet i sosiologi	-	Studieretning sosiologi	Ph.d.-program i sosiologi	Doktorgrads-utdanning i sosiologi	Studium i sosiologi, sosialt arbeid og kultur & samfunn: spesialisering sosiologi	Studieretning sosiologi
Struktur opplæringsdel	Vit.teori (10 sp) Metode (10 sp) Teori/substansielle kurs (10 sp)		Vit.teori og etikk (10 sp) Metode (9 sp) Faglig teori (9 sp)	Vit.teori (10 sp) Metode (7,5-10 sp) Fagemner (7,5-12,5 sp)	Vit.teori og etikk (6/5 ¹⁴ sp) Metode (5 sp) Sosiologisk teori (5 sp) Valgfri del (8/9 sp)	Vit.teori (10 sp) Metode (10 sp) Spesialisering (10 sp)	Vit.teori og etikk (10 sp) Fagspesifikk teori og metode (15 sp)
Faglig formidling	Krav		3 sp	Ikke nevnt i retningslinjene	6 sp avhandlingsseminar	Krav	5 sp
Obligatorisk	20 sp - vit.teori og etikk - valgfritt		10 sp - vit.teori og etikk	0 sp	6/5 sp - vit.teori og etikk	0 sp	0 sp
Mulig å ta eksternt	10 sp - valgfritt		18 sp - metode - teori	30 sp	18/19 sp - metode - teori - valgfri del	30 sp	30 sp
Sum sp	30		30	30	30	30	30

¹⁴ For kandidater med oppstart før 2011 vil fakultetets felleskurs i vitenskapsteori gå uten etikk-delen og omfanget vil da være 5 studiepoeng.

Statsvitenskap

	NTNU	UiA	UiB/ adm.org.	UiB/ sam.pol.	U i N	UiO/SV	U i S	UiT
Navn	Ph.d.- program i statsvitenska p	Ph.d. i offentlig administrasj on	Studieretning administrasjon og organisasjonsvit enskap	Studieretning sammenliknen de politikk	-	Studieretnin g statsvitenska p		Studieretnings statsvitenskap
Struktur opplær ingsdel	Vit.teori (10 sp) Metode (10 sp) Teori/ substansielle kurs (10 sp).	Vit.teori (5 sp) Metode (10 sp) "Kjernekurs" (10 sp) Spesialiserin g (10 sp) Avhandlings seminar (2,5 sp)	Vit.teori og etikk (10 sp) Metode (9 sp) Faglig teori (9 sp)	Vit.teori og etikk (10 sp) Metode (9 sp) Faglig teori eller substans- kurs (9 sp)		Vit.teori og etikk (6 sp) Metode (10 sp) Substanskur s (10 sp) Dokt.gr.sem (3 sp)		Vit.teori og etikk (10 sp) Fagspesifikk teori og metode (15 sp)
Faglig formid ling	Krav	Krav	3sp	3sp		1sp konferanse- deltakelse		5sp
Obliga torisk	20sp - vit.teori - valgfritt	17,5sp - vit.teori - kjernekurs - avh.sem	10/9sp -vit.teori og etikk	10/9sp - vit.teori og etikk		9sp - vit.teori - dok.gr.sem		0 sp
Mulig å ta ekster nt	10 sp -valgfritt	20sp - metode - spesialis.	18sp - metode - teori	18sp - metode - teori		20sp - metode - substans		30 sp
Sum sp	30	37,5	30	30		30		30

Utdanningsvitenskap

	NTNU/ped	NTNU/prof.	U i A	UIB ¹⁵	U i N	UiO/UV	UiS ¹⁶	UIT
Navn	Ph.d.-programmet i pedagogikk	Ph.d.-programmet i profesjonsforskning med innretning mot lærerutdanning og skole.	-	Forskerutdanningen ved Det psykologiske fakultet	-	Ph.d.-programmet ved Det utdanningsvitenskapelige fakultet	Ph.d. i utdanningsvitenskap	Stud.ret. pedagogikk
Struktur opplæringsdel	Vit.teori (10 sp) Metode (10 sp) Teori/substans (10 sp)	Vit.teori (10 sp) Metode (10 sp) Teori/faglig emne (10 sp)		Grunnemne i forskningsdesign, metode, etikk og vit.teori (8 sp) Metode (3-10 sp) Perspektiv (4-10 sp) Vit.teori og etikk (2-6 sp) Populærvitenskapelig arbeid (3 sp)		Vit.teori (7 sp) Etikk (3 sp) Kvalitativ metode (5 sp) Kvantitativ metode (5 sp) Valgfri del (10 sp)	Vit.teori og etikk (10 sp) Metode (10 sp) Tematisk emner (10 sp)	Vit.teori og etikk (10 sp) Fagspesifikk teori og metode (15 sp)
Faglig formidling	Krav	Krav		2-8 sp		Krav	Krav	5 sp
Obligatorisk	20 sp - vit.teori - valgfritt	20 sp - vit.teori		13 sp - grunnemne - pop.vit. arbeid - formidling		20 sp ¹⁷ - vit.teori og etikk (anbefales) - fritt valg	13-14 sp - vit.teori og etikk - 2 tematiske kurs	0 sp
Mulig å ta eksternt	10 sp - valgfritt	10 sp - valgfritt		17 sp - metode - perspektiv - vit.teori og etikk		10 sp - fritt valg	16-17 sp - metode - tema. kurs	30 sp
Sum sp	30	30		30		30	30	30

¹⁵ Institutt for pedagogikk ligger under Det psykologiske fakultet ved Universitetet i Bergen, og instituttets stipendiater tas derfor opp på ph.d.-programmet til det psykologiske fakultet.

¹⁶ Ph.d. i utdanningsvitenskap ved UiS hører inn under Humanistisk fakultet.

¹⁷ Kandidatene kan velge kurs som gis ved UV-fakultetet eller godkjente forskeropplæringskurs som gis ved andre institutt, fakultet eller universitet. Kurs gjennomført ved andre universitet kan normalt ikke utgjøre mer enn 10 SP totalt jf. Forskriften for ph.d.-graden ved UiO. Relevante nasjonale forskeropplæringskurs ved et av de andre universitetene regnes som eksterne kurs, og kan legges fram for godkjenning uten å bli medregnet som del av studiepoengsrammen for eksterne kurs.

Tverrfaglige program

	NTNU	UiO/SV	UIS	UiS	UiS	UiT
Navn	Ph.d.-programmet i industriell økonomi og teknologiledelse ¹⁸	Ph.d.-program ved senter for teknologi, innovasjon og kultur	Studium i ledelse, økonomi og reiseliv, med spesialisering i ledelse.	Ph.d. i samfunnsvitenskap med spesialisering sosialt arbeid og kultur & samfunn.	Ph.d.-program i risikostyring og samfunnsikkerhet SV ¹⁹	Studieretning samfunnsplanlegging og kulturforståelse
Struktur opplæringsdel	Vit.teori Metode Teori	Vit.teori (5sp) og etikk (1 sp) Theory and history (5 sp) Science and technology studies/ innovation studies (5 sp) Seminarrekke (5 sp) Valgfri kursdel (10 sp)	Vit.teori (10 sp) Metode (10sp) Spesialisering (10sp)	Vit.teori (10 sp) Metode (10sp) Spesialisering (10sp)	Vit.teori (10 sp) Metode Substans	Vit.teori og etikk (10 sp) Fagspesifikk teori og metode (15 sp)
Faglig formidling	Krav	Krav	Krav	Krav	Krav	5 sp
Obligatorisk	20 sp - vit.teori - valgfritt	21 sp - vit.teori og etikk - teori og substans - seminar	0 sp	0 sp	0 sp	0 sp
Mulig å ta eksternt	10 sp - valgfritt	10 sp - valgfri kursdel	30 sp	30 sp	30 sp	30 sp
Sum sp	30	30	30	30	30	30

¹⁸ Søkere til dette programmet skal ha forkunnskaper tilsvarende siv.ing. eksamen (master i teknologi) fra Institutt for industriell økonomi og teknologiledelse under Fakultet for samfunnsvitenskap og teknologiledelse ved NTNU.

¹⁹ En del av Det teknisk-naturvitenskapelige fakultet.

Vedlegg 3: Forslag til diskusjonssak for de nasjonale fagrådene i samfunnsvitenskapelige fag

Orientering om saken

Birkelundutvalget kom i 2008 med en innstilling om bedre koordinering og samordning av ph.d.-utdanningen på tvers av institusjoner og fag. Anbefalingene var som følger:

1. De nasjonale ph.d.-kursene må være konsentrerte i tid.
2. De nasjonale ph.d.-kursene må ha samme omfang, og arbeidsgruppen anbefaler enten 5 sp eller 10 sp.
3. Alle nasjonale kurs skal ha eksamens/dokumentasjonskrav, bare deltakelse er ikke nok.
4. Nasjonale kurs skal evalueres av de deltakende ph.d.-studentene i en eller annen form, som tilbakemelding til forelesere/arrangører.
5. Enhetene må dekke ph.d.-studentenes merutgifter ved deltakelse på nasjonale pd-kurs.
6. Forutsigbarhet må sikres og kursene må planlegges over lengre tid. Arbeidsgruppen anbefaler at det utarbeides langsiktige planer for nasjonale ph.d.-kurs, slik at studentene får informasjon om planlagte nasjonale ph.d.-kurs minst 2 år i forveien.
7. Ph.d.-studentene ved de samarbeidende institusjonene må gis prioritet ved opptak på de nasjonale kursene, eventuelt bare etter arrangørens ene ph.d.-studenter.
8. Ansvar for den nasjonale koordineringen ligger hos de nasjonale fagrådene. Planer og implementering må følges opp av enhetene og det nasjonale fakultetsmøte.
9. Enhetene (fakulteter og institutter) må prioritere ressurser til nasjonale ph.d.-kurs.
10. Det bør utarbeides samordnede standarder for krav til ph.d.-studentenes arbeidsinnsats på nasjonale ph.d.-kurs.

Det nasjonale fakultetsmøtet sluttet seg i januar 2008 til bedre nasjonal samordning av doktorgradskursene gjennom større grad av standardisering, kvalitetssikring og organisering gjennom fagrådene.

Nasjonalt fakultetsmøte for samfunnsvitenskapelige fag har fått innvilget midler til å jobbe videre med prosjektet «nasjonal samordning av doktorgradskurs» i 2012. I den forbindelse ber prosjektet de nasjonale fagrådene i samfunnsvitenskapelige fag diskutere hvorvidt man bør gå videre med ytterligere koordinering og samordning i tråd med Birkelundutvalgets anbefalinger.

Subject: Invitasjon til konferanse om evalueringen av norsk doktorgradsutdanning

From: Torunn Haavardsholm <tha@forskningsradet.no>

Date: 13.09.2012 11:09

To: Torunn Haavardsholm <tha@forskningsradet.no>

CC: Birgitta Szanday Bøhn <bsb@forskningsradet.no>

Konferanse: Mangfold og kvalitet i doktorgradsutdanningen

Torsdag 11. oktober kl 10-16.00 i Ullevål Business Class, Ullevål stadion, Oslo

Kan forskningsinstitusjonene forene krefter om en enda bedre, mer effektiv og mer relevant doktorutdanning?

Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning (NIFU) har, på oppdrag fra KD og Forskningsrådet, evaluert doktorgradsutdanningen i Norge. Evalueringen viser at doktorgradsutdanningen i Norge er godt finansiert, velorganisert og gir gode læringsbetingelser. Men det er svakheter. Det er blant annet behov for å se nærmere på gjennomføring, rekruttering, læringsmiljøenes størrelse og utdanningens relevans.

Forskningsrådet inviterer til konferanse der vi spør: Hvordan kan de ulike miljøene som har ansvar for doktorgradsutdanningen bidra til å løfte den ytterligere? Bør doktorgradsutdanningen bedre tilpasses behovene i dagens arbeidsmarked?

Statsråd Kristin Halvorsen og sentrale aktører fra forskningsinstitusjonene, forvaltningen og arbeidslivet er invitert til å drøfte framtidens doktorgradsutdanning i Norge.

Konferansen er åpen for alle interesserte.

Påmelding innen 1. oktober.

Link til nettside for program og påmelding her: [http://www.forskningsradet.no/no/Arrangement/Konferanse Mangfold og kvalitet i doktorgradsutdanningen /1253978664277?lang=no](http://www.forskningsradet.no/no/Arrangement/Konferanse%20Mangfold%20og%20kvalitet%20i%20doktorgradsutdanningen/1253978664277?lang=no)

Videresend gjerne informasjon om denne konferansen til aktuelle personer ved din institusjon.

Vennlig hilsen

Torunn Haavardsholm
Spesialrådgiver/Special Adviser
Div. for vitenskap/Division for Science
Norges forskningsråd/The Research Council of Norway tlf + 47 22037393/+
4792807494